

2016

- JAARVERSLAG
- JAARREKENING

Jaarstukken

2016

**werkbedrijf
de bolder**

Reijer Keijserstraat 8

1791 AX Den Burg

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Jaarverslag	
Programmaverantwoording	4
Paragrafen	11
Jaarrekening	
Balans	16
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	17
Grondslagen van de financiële verslaglegging	18
Toelichting op de balans	20
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	25
Begrotingsrechtmatigheid	25
Wet normering topinkomens	25
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	26
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	32
Bijlagen	35
Drie jaren in kengetallen	37
Organisatieschema	38
Organisatie en commissies	39
Lijst van begrippen en afkortingen	40

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG

Programmaverantwoording WSW-uitvoering op Texel

Eerst (grondige) transitie, dan (pas) transformatie.

Het lijkt alweer lang geleden, maar de datum staat nog vers in het geheugen gegrift: 1 januari 2015. De datum waarop de Participatiewet van kracht werd én de datum waarop gemeenten in Nederland integraal verantwoordelijk werden voor alle taken op het gebied van Werk & Inkomen, Jeugd en WMO. Het is niet overdreven om te stellen dat dit verreweg de meest ingrijpende verandering geweest is die ooit heeft plaatsgevonden binnen het Sociaal Domein in Nederland. Het is bijzonder interessant om te zien wat er sindsdien allemaal is gebeurd in Nederland, hoe de verschillende gemeenten (al dan niet verenigd in regioverband) omgegaan zijn met deze grootschalige transitie. Er zijn zeker gemeenten geweest die er op het 'moment suprême' helemaal klaar voor stonden, die ruim voor de overgangsdatum hun nieuwe integrale visie, vertaald naar beleid en uitvoering, opgelijnd klaar hadden staan. Gemeenten die al heel snel in het nieuws verschenen met allerlei spannende en vernieuwende experimenten met namen als Eigen Kracht, Burgerkracht, Ketenregie, Samenkracht en Iederzorg. En die op de vele conferenties en leerbijeenkomsten met vertegenwoordigers van collega-gemeenten, aanbieders en allerlei ondersteunende bureaus hun nieuwe kennis en informatie ruimhartig uitwisselden. Het Sociaal Domein werd een spannende proeftuin, een 'living lab' voor allerlei sociale en maatschappelijke innovaties.

Voor het merendeel van de gemeenten in Nederland – en in dit geval ook voor de gemeente Texel – gold echter dat de overgang van rijks- en provincietaken eigenlijk vooral gekenmerkt werd door een periode van bloed, zweet en tranen. Een periode van geploeter om beleid en verordeningen op tijd gereed te hebben. Om medewerkers klaar te stomen voor de uitvoering van de nieuwe taken. Om burgers en stakeholders tijdig te informeren over de vele veranderingen. En dat allemaal in een ongewoon dynamische context waarin de wet- en regelgeving van de genoemde beleidsterreinen 'werk in uitvoering' bleken te zijn (hetgeen lopende het proces in 2015 en 2016 de nodige wijzigingen en bijstellingen met zich meebracht). En waarbinnen diezelfde context burgers vanaf de eerste dag evengoed in alle voorkomende gevallen moesten kunnen rekenen op de juiste en rechtmatige ondersteuning. Logisch dus dat dit bij uitstek ook een periode betekende dat bij veel gemeenten – ook bij de gemeente Texel – de bestuurlijke ambities voor grote veranderingen in het Sociaal Domein soms ondergeschikt moesten worden gemaakt aan de noodzaak om eerst ambtelijke energie te steken in het aanleggen van de benodigde duurzame infrastructuur. Onmisbare voorwaardelijke zaken zoals een adequate en kwalitatief vaardige personele bezetting, het opstellen en weer bijstellen van allerlei beleids- en werkprocessen, het inrichten en aanpassen van (ICT) systemen en zorgen voor de mogelijkheid van ordentelijk financieel beheer.

Voor Werkbedrijf De Bolder kenmerkte deze periode in 2015 – waarin de gemeente Texel en het Sociaal Team Texel dus heel hard aan het werk waren om hun zaken op de rit te zetten – zich als een periode van ogenschijnlijke stilstand. Werkbedrijf De Bolder stond als het ware in de wacht. Na jaren van bestendig beleid in WSW kader bevond Werkbedrijf De Bolder zich 'opeens' op de 'kale vlakten' van de nieuwe wereld van de Participatiewet. Met weinig tot geen vertrouwde oriëntatiepunten meer, zonder instroom van nieuwe medewerkers, met een nog tamelijk onduidelijke rol ten aanzien van het gemeentelijke beleid en met daardoor ook een onzekere eigen toekomst als sociale werkvoorziening. Bovenstaand schetst de situatie van waaruit De Bolder het jaar 2016 begon.

Dan neemt het college van B&W Texel op 16 februari 2016 een belangrijk richtinggevend besluit: Werkbedrijf De Bolder en het Sociaal Team Texel zullen in de toekomst worden 'samen gevoegd' tot een brede uitvoeringsorganisatie in het Sociaal Domein en zullen dan beiden onder dezelfde directie gaan vallen. *“De Bolder draagt in belangrijke mate bij aan de gemeentelijke ambitie om zoveel mogelijk inwoners aan (passend) werk te helpen. De Bolder heeft een sterke positie op Texel en speelt een grote rol bij de uitvoering van de taken vanuit de Participatiewet. De ontwikkelingen in het Sociaal Domein bieden De Bolder uitdagingen voor de toekomst. (...) Hierdoor is het van belang een nieuwe toekomstvisie voor De Bolder te ontwikkelen waarmee de positie van De Bolder en de bijdrage aan de Texelse samenleving bestendigd worden. Hierbij zijn vier varianten voor de toekomst onderzocht: handhaven van de huidige situatie, de ontwikkeling van De Bolder tot een breed werk- en leerbedrijf, ontwikkeling naar een uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet of naar een Sociaal Domeinbrede uitvoeringsorganisatie. Het college heeft zich uitgesproken voor deze laatste variant (scenario 4).”*¹

Vanaf dat moment ontstaat er binnen Werkbedrijf De Bolder een andere sfeer: van onzekerheid over de toekomst en het gevoel van stilstand naar het rechten van de ruggen en bepalen van een nieuwe koers. Van

---

¹ Verslag B&W Texel 16 februari 2016

status-quo in het productiebedrijf naar het doorvoeren van tot dan toe uitgestelde investeringen om de toekomstbestendigheid te bevorderen. Investerings die enerzijds aangewend worden ter vervanging van onderdelen van het bestaand machinepark, en wel op een zodanige wijze dat ook toekomstige medewerkers met mogelijk meer beperkingen dan de huidige werknemers een plek kunnen innemen in het productieproces. En anderzijds investeringen juist gericht op structurele toekomstige kostenbesparingen. Allemaal in het teken van het gezonde behoud en de laagdrempelige toegankelijkheid van Werkbedrijf De Bolder op Texel in de toekomst.

Voor de samenwerking met het Sociaal Team Texel betekent dit dat er in de loop van 2016 vanuit Werkbedrijf De Bolder over en weer gewerkt is aan het gezamenlijk verder ontwikkelen van een adequate uitvoeringspraktijk. Dit is en blijft overigens 'werk in uitvoering' mede doordat – zoals gezegd – de wettelijke kaders en regelingen nog regelmatig aan verandering onderhevig zijn. De ontwikkeling van deze samenwerkingspraktijk op casusniveau levert ook veel informatie en voorbeelden op van hoe de samenwerking tussen Werkbedrijf De Bolder en het Sociaal Team Texel in de toekomst vorm zou kunnen krijgen in het kader van het genomen Collegebesluit. In die zin kan 2016, voor zowel Werkbedrijf De Bolder als het Sociaal team Texel, zeer zeker ook gezien worden als een goed besteed leer- en ontwikkeljaar.

Een tweede zeer markante gebeurtenis in 2016 is dat (na een dienstverband van 27 jaar) directeur Leen Noordzij in de zomer wegens pensionering afscheid heeft genomen. Zo mogelijk is de impact van deze gebeurtenis nog groter dan het voornoemde collegebesluit en de energie die dat heeft gegenereerd binnen de organisatie. En dat is niet omdat de heer Noordzij zelf er niet werkelijk alles aan gedaan heeft om deze impact juist zo klein mogelijk te maken: alle mogelijke voorbereidingen, alle wat meer complexe en 'Bolder-specifieke' zaken die zoal in een jaar voorbij kunnen komen, alle losse en vaste dossiers en lopende kwesties, echt álles wat de komst en een goed inwerkproces van een nieuwe directeur mogelijk zou kunnen belasten heeft Leen Noordzij gepoogd vooraf in beeld te brengen, in gang te zetten en – waar mogelijk – zelfs ook tijdig af te wikkelen. Een heel jaar werk in een klein half jaar tijd, een zeer indrukwekkende prestatie van een man met een heel groot en warm hart voor Werkbedrijf De Bolder en al haar medewerkers. Een man die in de loop van 27 jaar, met de mensen die hij om zich heen verzamelde, het Werkbedrijf De Bolder heeft gemaakt tot wat het nu is: een economisch en sociaal gezond ambachtelijk productiebedrijf waarbinnen kwetsbare burgers van Texel een veilige en gepaste – tijdelijke – werkplek kunnen vinden. Waar zij er zeker van kunnen zijn dat zij met respect worden bejegend, serieus worden genomen als werknemer en waarin zij hun talenten kunnen ontdekken, inzetten en worden uitgedaagd om deze verder te ontwikkelen.

Het vertrek van een directeur, die in de loop van zoveel jaar door zijn grote passie en betrokkenheid een enorme stempel heeft gedrukt op de organisatie, kan niet ongemerkt voorbij gaan. Met het aantreden van de nieuwe directeur in de zomer van 2016 is de wisseling van de wacht daarmee als zodanig de grootste verandering binnen Werkbedrijf De Bolder geweest. Door de meer dan uitstekende voorbereiding van Leen Noordzij en zijn team heeft het hele gewenningsproces, met het daarbij behorende opnieuw afstemmen en bepalen van de onderlinge takenpakketten tussen de nieuwe directeur en de medewerkers, de tijd en aandacht kunnen krijgen die dat nodig had. Zonder dat dit ten koste is gegaan van de continuïteit van de bedrijfsvoering, dus precies zoals Leen Noordzij het voor ogen stond. Dit was geheel in stijl met de wijze waarop hij zich al die jaren voor Werkbedrijf De Bolder heeft ingezet. Iets waar de hele Texelse gemeenschap hem nog lang buitengewoon erkentelijk voor zou moeten blijven. Het is een mooie opgave om als nieuwe directeur – schouder aan schouder met het team en met de medewerkers – voort te gaan op de ingeslagen weg in de wetenschap dat er in de afgelopen jaren een solide basis is gelegd waarop we met elkaar de toekomstige organisatie kunnen bouwen, hoe die er ook precies uit moge gaan zien.

De Bolder en de verantwoording over 2016

Uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening (WSW)

De gemeente Texel laat haar Werkbedrijf De Bolder reeds sedert 1958 de uitvoering van de WSW verzorgen. Ook in 2016 is dit voortgezet. Alle inwoners van Texel met een SW-indicatie hebben op of via Werkbedrijf De Bolder werk aangeboden gekregen. Iets meer dan 20% is geplaatst bij reguliere bedrijven, deels in dienst bij die reguliere werkgever, deels gedetacheerd vanuit een dienstverband bij De Bolder. De overige personen zijn met een betaald dienstverband werknemer bij het productiebedrijf van De Bolder. Sinds 1 januari 2015 is het niet meer mogelijk om met een SW-indicatie bij Werkbedrijf De Bolder nieuw in dienst te komen, omdat de WSW op die datum is vervangen door de Participatiewet.

In 2000 – dus 16 jaar geleden – was het personeelsbestand ca. 125 personen (100 in de WSW en 25 in de WIW). Na het maximum aantal van 156 werknemers in 2010 is dit aantal eind 2016 reeds gedaald naar 130 medewerkers. De uitstroom in 2016 bedroeg 5%, vrijwel conform de landelijk bepaalde uitstroomprognose van 4,3%. De gemiddelde leeftijd bij De Bolder is ongeveer 48 jaar, dus in de volgende 15 jaar bij ongewijzigd landelijk beleid zullen nog eens ca. 50 personen met pensioen gaan. Met daarnaast ook nog enige

uitstroom wegens ziekte, verhuizing enz. Er vanuit gaande dat de jongste medewerker bij De Bolder 22 jaar jong is, dan zou zij dus over 46 jaar als laatste Werkbedrijf De Bolder kunnen verlaten.

Natuurlijk zal het streven zoals is weergegeven in de Participatiewet ook voor de WSW-werknemers van kracht blijven, om zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers een baan te vinden met, indien nodig, dezelfde randvoorwaarden als bij Werkbedrijf De Bolder worden geboden. Maar voor hen, waarvoor geen passende externe werkplek beschikbaar is, zal De Bolder als 'gewoon' bedrijf een goede werkgever moeten blijven.

Uitvoering geven aan de Participatiewet

Het college van B&W heeft eind 2014 besloten dat Werkbedrijf De Bolder voor de gemeente Texel ook de uitvoering van de Participatiewet ten aanzien van bemiddeling met loonkostensubsidie en het aanbieden van beschut werk zal gaan uitvoeren. In dat kader zijn in 2016 de eerste medewerkers bij Werkbedrijf De Bolder aan de slag gegaan.

Het Sociaal Team Texel in haar functie als gemeentelijk 'loket' is de primaire 'leverancier' voor de nieuwe instroom. Vanuit een integrale probleemanalyse wordt de burger een participatieaanbod gedaan waarbij gekeken wordt of en hoe het werkaanbod van Werkbedrijf De Bolder al dan niet aansluit bij de vraagstelling van de burger in kwestie. Voor een juiste en duurzame 'match' tussen vraag en aanbod is het noodzakelijk dat er intensief over en weer overleg en informatie-uitwisseling plaatsvindt tussen Sociaal Team Texel en Werkbedrijf De Bolder. In de loop van 2016 zijn er om die reden een aantal structurele overlegvormen ingevoerd op zowel beleids- als op casusniveau. Het is merkbaar (mede aan de toename van de instroom) dat dit intensievere contact langzaam maar zeker zijn vruchten begin af te werpen. Er is tussen het Sociaal Team Texel en Werkbedrijf De Bolder over en weer veel meer begrip en kennis over elkaars werkwijze, men weet elkaar makkelijker te vinden en men leert samen van hetgeen zich in de praktijk van alledag allemaal aandient. Al met al een goede basis waar in 2017 verder op doorgebouwd moet worden.

De balans tussen sociale doelstellingen en commerciële doelstellingen

Principieel gezien is en blijft Werkbedrijf De Bolder als sociale werkvoorziening een middel en geen doel op zich. Het middel dient burgers van Texel met afstand tot de arbeidsmarkt zodanig te ondersteunen in hun ontwikkeling dat zij geschikt/geschikter worden om een duurzame arbeidsrelatie aan te gaan met een reguliere werkgever, al dan niet tijdelijk ondersteund door het instrumentarium vanuit de Participatiewet (bijvoorbeeld loonkostensubsidie, no-riskpolis, begeleiding op de werkplek etc.). Maar niet alle burgers van Texel zullen zich tot dat niveau kunnen ontwikkelen. Voor een aantal van hen wordt door het UWV een indicatie beschut werk geadviseerd en, omdat de gemeente Texel vervolgens vanaf 1 januari 2017 verplicht is om deze mensen ook daadwerkelijk geschikt werk aan te bieden, betekent dit dat Werkbedrijf De Bolder voor een (nu nog onbekend) aantal Texelaars ook in de toekomst een zeer geschikte werkplek zal zijn. Zeker omdat (relatief eenvoudig/gestructureerd/seriematig) productiewerk op Texel door een reguliere werkgever op bijna geen andere plek wordt aangeboden. Met de bestaande medewerkers met een WSW-indicatie vormt deze groep als het ware de nieuwe 'vaste schil' medewerkers. Daarnaast zullen vanuit de nieuwe doelgroepen van de Participatiewet (bijstandsgerechtigden, vergunninghouders en burgers met een registratie in het doelgroepregister van het UWV) meer kort(-er) durende werkverbanden en stages worden aangegaan die meer gericht zullen zijn op het vergroten van hun mogelijkheden tot het verkrijgen van regulier werk. In de loop van 2016 ontwikkelt het inzicht dat deze nieuwe 'mix' van categorieën van medewerkers de uitdaging betekent om er continue voor te blijven zorgen dat er voldoende gevarieerd werk door Werkbedrijf De Bolder aangeboden kan worden; voldoende gevarieerd in de zin van commercieel interessant (ter ondersteuning aan de economisch gezonde bedrijfsvoering) en sociaal interessant (in de zin van laagdrempelig toegankelijk voor medewerkers met significante arbeidsbeperkingen dan wel in de zin van geschikt voor medewerkers om zich verder te kunnen ontwikkelen). Tussen beide doelstellingen zal altijd een zekere spanning bestaan waarbij tijdens besluitvormingsprocessen steeds weer de juiste afweging zal moeten worden gemaakt. En net als in voorgaande jaren is het duidelijk dat er zelfs soms sprake is van met elkaar conflicterende belangen. Enerzijds is daar de doelstelling om betaald werk te bieden aan medewerkers met een aantoonbare beperking en daardoor een beperkte inzetbaarheid. Hiervoor is een (economisch duurzaam maar vooral) beschermde werkomgeving nodig met toegankelijk werk. En anderzijds staat daar het streven om, indien mogelijk, de medewerkers, zo snel hun ontwikkeling het toelaat, werk te bieden bij reguliere werkgevers. Het moge duidelijk zijn dat juist deze laatste groep nu juist degenen zijn die ook binnen Werkbedrijf De Bolder de hoogste loonwaarde creëren.

De begroting voor 2016 en de verantwoording 2016

Financieel

De jaarrekening van Werkbedrijf De Bolder sluit met een positief resultaat van € 120.000. Het bedrijfsresultaat zonder onttrekking uit reserves is € 30.000. Een mooi resultaat in een jaar waarin toch behoorlijk wat extra investeringen zijn gedaan en extra kosten zijn gemaakt én in een jaar waarin wederom de inkomsten uit subsidies verder daalden. De subsidie WSW is ten opzichte van 2015 gedaald van € 26.230 naar € 25.470 per SE, totaal met € 80.000. Grotendeels hierdoor daalde het totale subsidieresultaat ten opzichte van 2015 met € 96.000. Deze daling werd overigens nog enigszins gedempt door de eerste subsidie-inkomsten van de nieuwe instroom ter waarde van € 13.000, vorig jaar waren deze nog nihil.

De bedrijfsopbrengst uit eigen productie in 2016, na aftrek van productiegerelateerde lasten, van € 1.360.000 blijft iets om bijzonder trots op te zijn.

Wij zullen voorstellen indienen om een gepaste en toekomstbestendige bestemming te geven aan het positieve resultaat van € 120.000.

Investeringsplan

Het totale investeringsplan voor 2016 was € 185.000, overlopend van 2015 resteerde nog € 178.000, dus het totale investeringsbudget voor 2016 was € 363.000. Daarvan is € 304.000 inderdaad in 2016 afgerond, nog overlopend naar 2017 resteert € 38.000. Het verschil ontstaat grotendeels door subsidie vanuit het landelijke transitiebudget van € 30.000 wat direct is afgeboekt op de investeringen.

Er is geïnvesteerd om structurele kosten langjarig te kunnen 'inverdienen', zoals in de aanleg van led-verlichting (€ 20.000) en de aanleg van een zonneboilersysteem (€ 41.000).

Er is ook geïnvesteerd in de productieomgeving om het machinepark van Werkbedrijf De Bolder toekomstbestendig te houden, zoals onder andere de aanschaf van een nieuwe, kantelbare wasmachine (€ 33.000), een volledige in eigen beheer ontworpen/geconstrueerde infrarood lijnstraat (€ 58.000), de aanschaf van een nieuwe zitmaaier (€ 14.000) en een nieuwe bestelauto voor de buitendienst (€ 27.000).

Andere investeringen lagen op het vlak van bedrijfsverbetering of het op peil houden van de kwaliteit van de werkomstandigheden van de medewerkers, denk aan het aanbrengen van een nieuwe rookmeldinstallatie (€ 54.000) en het aanleggen en verbeteren van de stofafzuiginstallatie (€ 20.000).

Het volledige overzicht van de investeringen staat op pagina 19.

Huisvesting

De huisvestingsituatie van Werkbedrijf De Bolder is in 2016 ongewijzigd gebleven, er is geïnvesteerd in schilderwerk, het verhogen van de brandveiligheid en het verbeteren van het binnenklimaat door aanpassingen van de verwarmingsinstallaties.

Een klein deel van de beschikbare kantoorruimte in het 'NUON' gebouw is verhuurd aan Texelhopper tot medio 2018 in afwachting van komende ontwikkelingen in de samenwerking met het Sociaal Team Texel.

Ambtelijke bezetting

De ambtelijke bezetting bestond eind 2016 uit 12 medewerkers, totaal 10,8 FTE. Belangrijke mutaties ten opzichte van 2015 waren de pensionering van de directeur, de pensionering van een administratief medewerker en het vertrek van een (langdurig zieke) werkleider.

Het ziekteverzuim was in 2016 totaal 9,8%. Van dit hoge verzuimpercentage is 9,0% afkomstig van het langdurige ziekteverzuim (langer dan 6 weken).

Om ook werkelijk klaar te zijn voor alles wat vanuit de samenwerking met het Sociaal Team Texel op het Werkbedrijf De Bolder afkomt zijn er in 2016 de nodige voorbereidingen getroffen (inhoudelijk maar geoormerkt in de begroting van 2017) om de ambtelijke bezetting verder te optimaliseren. Het voornemen om in 2016 een externe trajectcoach aan te stellen is overgeheveld naar 2017 wegens het uitblijven van voldoende nieuwe instroom.

De totale personele kosten zijn ten opzichte van 2015 gestegen door inzet van noodzakelijke vervanging wegens langdurig ziekteverzuim van 1 stafmedewerker, de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) en de incidentele wervingskosten voor de nieuwe directeur.

WSW-bezetting

Het jaar startte met 134 medewerkers. Er vertrokken 6 medewerkers: 3 wegens pensionering, 1 wegens ziekte, 1 wegens verhuizing en 1 op eigen verzoek. Gelukkig hoefden wij dit jaar geen afscheid te nemen van medewerkers wegens overlijden. In 2016 keerden 2 medewerkers terug die beiden in 2015 waren uitgestroomd wegens verhuizing en ziekte.

Bezetting en afbouw van 2015 naar 2016:

Daling werknemers 31 dec. van 134 naar 130 = -/- 3,0%

Daling FTE 31 dec. van 104,1 naar 100,1 = -/- 3,8%

Daling FTE geheel jaar van 108,9 naar 103,1 = -/- 5,3%

Het jaar werd afgesloten met 130 medewerkers = 100,1 FTE

De gemiddelde bezetting in heel 2016 was 103,1 FTE's, wat slechts 0,9 FTE lager was dan werd ingeschat in de begroting.

De daling van het aantal medewerkers (zowel in aantallen personen als ook uitgedrukt in FTE) was minder groot (allebei globaal + 5%) dan in 2015, het is echter te vroeg om te beoordelen of hier sprake is van trendbreuk.

Participatiewet bezetting

In 2016 konden we de (nog bescheiden) instroom van de eerste personen noteren.

Bezetting eind 2016:

2 personen beschut (1,2 FTE)

1 persoon met loonkostensubsidie (1 FTE)

2 personen op een werkervaringsplaats.

In 2016 hebben 5 personen een traject gehad in het kader van een werkervaringsplaats, die bij 2 personen is opgevolgd door een dienstverband.

Vermeldenswaard is ook dat in november 2016 de eerste vergunninghouder aan het werk is gegaan bij Werkbedrijf De Bolder als gevolg van de samenwerking met het Sociaal Team Texel en Vluchtelingenwerk. Werkbedrijf De Bolder heeft hiervoor het initiatief genomen, omdat haar werkomgeving bijzonder geschikt is om snel nieuwe medewerkers te ontvangen ter ondersteuning van hun inburgeringactiviteiten en taallessen. Vergunninghouders kunnen tijdelijk aan de slag met behoud van hun uitkering om zo hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Verkoop en productie

De opbrengst uit eigen productie is, mede door de slimme investeringen in de productieomgeving en door het continu verbeteren/optimaliseren van de bedrijfsprocessen toegenomen ten opzichte van 2015. Dit ondanks minder beschikbare uren van medewerkers door afname van de bezetting.

De opbrengst uit verkoop en productie was € 140.000 hoger dan begroot en kwam uit op een totaal van € 1.688.000. Ten opzichte van 2015 is dit een stijging van 2,8%. Na aftrek van alle productiegerelateerde kosten komt de netto opbrengst uit op € 1.360.000. Dit is zelfs 4,7% hoger dan in 2015 is behaald.

De inzet van uren in 2016, vergeleken met 2015 waren:

Industrieel werk	49.500 uur (41%)	gelijk aan 2015
Textielwerk	35.800 uur (29,5%)	- 2,5% (gedaald van 32%)
Buitendienst	16.400 uur (13,5%)	- 0,5% (gedaald van 14%)
Detacheringen	19.400 uur (16%)	+ 3% (gestegen van 13%)
Productief totaal	121.100 uur, in 2015 was dit 124.100 uur, een daling in uren van 2,4%	

De uitgangspunten voor de productie blijven:

- Geschikt en toegankelijk werk voor mensen die mogelijk minder vaardig zijn: het werk is veelal op WML-niveau.
- Het werk moet een structureel karakter hebben: nagenoeg alle werksoorten bestaan al jaren bij Werkbedrijf De Bolder.
- Het werk moet minstens kostenneutraal worden uitgevoerd: gezien de uuropbrengst van gemiddeld € 13,95 is dit wederom ruimschoots gerealiseerd. Dit was in 2015 gemiddeld € 13,25, een stijging van 5%.
- Het werk moet risicovrij uitgevoerd kunnen worden: de garantieclaims waren ook dit jaar weer nihil.
- Het werk moet zo min mogelijk ambtelijke begeleiding vergen: de inzet is altijd sober en doelmatig.

De product marktcombinaties (PMC's) zijn uitgevoerd zoals gecalculeerd:

- Industrieel werk: continuering productie diverse ondervoersystemen, speelgoed en zomerartikelen. Het verpakkingswerk voor de bierbrouwerij is helaas beëindigd wegens hun keuze om dit zelf te gaan doen.

- Textielwerk: continuering lopende afspraken, in 2016 is gestart met het verleggen van het accent naar meer Texelse klanten.
- Buitendienstwerk: groenonderhoud grotendeels ongewijzigd. De focus ligt op het behoud van het groenonderhoud, het legen van de boven- en ondergrondse vuilcontainers en het maken en onderhouden van de groene verwijsborden op Texel.
- Detachering: de inzet is gestegen, onder andere door de start van een gezamenlijk schoonmaakproject met Noorderkwartier. Er wordt gewerkt met een poulesysteem waardoor medewerkers laagdrempelig kennis kunnen maken met schoonmaakwerk.

Personele ontwikkelingen

Gedurende het gehele jaar heeft er scholing van het gehele werknemersbestand plaatsgevonden, deels door en deels ondersteund door Espeq, het opleidingsinstituut voor mbo-vakscholing. Deze scholing heeft zich gericht op algemene werknemersvaardigheden en veilig werken binnen Werkbedrijf De Bolder. Verder krijgen alle vorkheftruckchauffeurs en alle overige chauffeurs regelmatig bijscholing. Ook is er aandacht voor de jaarlijkse herhalingstrainingen voor de bedrijfshulpverlening.

Ook de komende jaren zullen de medewerkers en hun direct leidinggevenden samen trachten op alle werksoorten een verbetering van het functioneren te ontwikkelen. Alle medewerkers worden uitgedaagd (naar draagkracht en vermogen) om in beweging te blijven en zo steeds dichterbij mogelijkheden voor (meer) regulier werken. Dit zal nadrukkelijk ook in samenwerking met het Sociaal Team Texel verder moeten worden ontwikkeld. Er moet meer worden gedacht en gewerkt in trajecten en arrangementen waarin participatie, zorg en inkomensondersteuning per persoon en per situatie op elkaar worden afgestemd. Dit is in 2016 nog onvoldoende gerealiseerd, maar het feit dat partijen zich daar meer dan eerst van bewust zijn levert aanknopingspunten voor de toekomst.

Daarnaast zal Werkbedrijf De Bolder meer dan eerst proberen aansluiting te zoeken bij de Texelse werkgevers om samen met hen te kijken hoe vraag en aanbod op de arbeidsmarkt dichterbij elkaar kunnen komen. Werkgevers zullen zich moeten realiseren dat ook zij aanpassingen moeten doen in de manier waarop zij met personele vraagstukken omgaan. In 2016 zijn hiervoor de eerste verkennende gesprekken gevoerd met het Texelse ondernemers platform (TOP).

Arbeidsomstandigheden

De arbeidsomstandigheden van medewerkers is een van de belangrijkste aandachtspunten binnen de bedrijfsvoering van Werkbedrijf De Bolder. Juist bij medewerkers die kwetsbaar zijn in hun fysieke en/of psychische belastbaarheid luistert de manier waarop zij worden belast zeer nauw. Er is in 2016 zoals gezegd veel geïnvesteerd in uitvalpreventie door het mechaniseren van belastende onderdelen van de werkprocessen. Maar ook de consistente en deskundige instructie vanuit de werkleiding is enorm belangrijk. De geldende dagstructuur zorgt voor gegarandeerde 'vertredingstijd' tussen de blokken van seriematig werken door. Ook wisselen werknemers regelmatig van werkplek en van afdeling. Bij (dreigende) uitval door overbelasting wordt werkplekondersteuning geboden door onze eigen arbeidsdeskundige. Sowieso heeft de nauwe samenwerking met de eigen bedrijfsarts en de eigen arbeidsdeskundige de focus op ziekteverzuimpreventie sterk vergroot. In 2016 is een inhaalslag gemaakt om alle leidinggevenden zich (meer) bewust te maken van de rol die zij hebben ten aanzien van voorkomen van ziekteverzuim. Er is zowel praktisch als beleidsmatig aandacht geweest voor gericht ondersteunen van de operationeel leidinggevenden in de begeleiding van de medewerkers op dit vlak.

De in de loop van 2016 ontstane intensievere samenwerking tussen Werkbedrijf De Bolder en het Sociaal Team Texel heeft ook als positief effect dat wanneer medewerkers door andere puur niet-werkgerelateerde oorzaken uitvallen, eventuele ondersteuning in de privésfeer (bijvoorbeeld door inzet van begeleiding op het vlak van de WMO of anderszins) snel besproken kan worden. In 2016 heeft dit in een aantal gevallen concreet uitval van medewerkers door ziekte, als gevolg van psychische overbelasting in de privésfeer, voorkomen.

Financiële kansen en bedreigingen

- WSW-subsidie formatie in SE's
kans +/- € 50.000 tot +/- € 50.000
werkelijk € 0
Achteraf blijkt de toegekende formatie exact gelijk te zijn aan de begroting.

- WSW-subsidie bedrag per SE
kans +/- € 50.000
werkelijk budget +/- € 29.000
Achteraf blijkt de korting op het budget nog hoger te zijn dan ingeschat.
- Bedrijfskosten
kans +/- € 30.000
werkelijke kosten +/- € 61.000
Achteraf blijken de bedrijfskosten in de begroting te taakstellend te zijn begroot.
- Opbrengst verkoop en productie
kans +/- € 50.000 tot +/- € 20.000
werkelijke opbrengst +/- € 140.000
Op basis van het dalende aantal werknemers was ook een dalende opbrengst begroot, wat door het nemen van allerlei maatregelen alleszins is meegevallen.
- Uitvoering Participatiewet
kans +/- € 30.000
werkelijk subsidieresultaat +/- € 3.000
De aantallen werknemers zijn lager dan begroot, maar het subsidieresultaat is ongeveer gelijk.

Van de in de begroting opgenomen kansen en bedreigingen hebben enkele inderdaad tot hogere lasten en lagere opbrengsten geleid. Per saldo is het totaalresultaat van Werkbedrijf De Bolder met € 120.000 echter vrijwel gelijk aan de begrote € 140.000.

In de meerjarenraming van de begroting 2016 is een verder dalend resultaat gepresenteerd, waardoor Werkbedrijf De Bolder in 2020 in de rode cijfers zou belanden. In de begroting 2017 is dezelfde tendens te zien, zij het met enige kanttekeningen. Zowel de afname van subsidies als de personele krimp zullen gewoon doorgaan met alle negatieve gevolgen van dien. Op basis van de bestemmingsreserve egalisatie rekening-resultaten, die uit de positieve resultaten van eerdere jaren is gevormd, is er voor enige jaren dekking voor toekomstige verliezen beschikbaar. Er is daardoor voldoende tijd ingebouwd om maatregelen te nemen teneinde weer een sluitende begroting te krijgen.

Programmaverantwoording Werkbedrijf De Bolder x € 1.000

	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Totaal baten	4.461	4.626
Totaal lasten	4.431	4.296
Ottrekking aan reserves	90	61
Gerealiseerde resultaat	120	391

Tot slot

Terugkijkend is 2016 een bijzonder intensief en vruchtbaar jaar geweest. Er is veel geïnvesteerd, letterlijk en figuurlijk, in het voorbereiden van Werkbedrijf De Bolder op haar nieuwe taken binnen het Sociaal Domein van Texel. Het bedrijf is een solide en betrouwbare partner gebleken voor haar klanten en voor haar leveranciers, heeft een gezonde economische basis behouden van waaruit met vertrouwen naar de toekomst kan worden gekeken. Werkbedrijf De Bolder realiseert zich dat zij geen eiland op een eiland is en zoekt daarom actief verbinding met ketenpartners en met de Texelse samenleving. Zij maakt daar een wezenlijk onderdeel van uit en vervult binnen diezelfde samenleving een belangrijke sociaal-economische functie. Om die reden zijn er ook concrete stappen ondernomen om de samenwerking met het Sociaal Team Texel verder te intensiveren. Dit vanuit het besef dat er een overduidelijk gezamenlijk belang ligt bij beiden, namelijk het doel om van meerwaarde te zijn voor kwetsbare burgers van Texel die, kortdurend of soms ook wat langer, ondersteuning nodig hebben bij het innemen van een volwaardige plek in de Texelse samenleving. Werkbedrijf De Bolder is enorm dankbaar voor de steun die zij ervaart bij het bestuur en de raad van de gemeente Texel en zal zich, net als dat in 2016 is gebeurd, ook in de toekomst weer ten volle inzetten om haar taken goed uit te voeren. Dit met passie voor het realiseren van de bestuurlijke ambities, met betrokkenheid bij het welzijn van al haar medewerkers en altijd strevend naar de hoogst mogelijke graad van professionaliteit.

Texel, 11 mei 2017

Jacco Mokveld,
directeur

PARAGRAFEN

PARAGRAFEN

Paragraaf A: Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van Werkbedrijf De Bolder is het vermogen om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de bedrijfsvoering zonder directe externe hulp veilig te stellen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen waarover Werkbedrijf De Bolder beschikt / kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is een indicatie voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Werkbedrijf De Bolder.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van Werkbedrijf De Bolder bestaat uit de algemene reserve en de stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die laag of tegen nul zijn gewaardeerd en verkoopbaar zijn indien men dat zou willen.

De algemene reserve bedraagt eind 2016 € 360.000. De gebouwen zijn begin 2014 getaxeerd op een mogelijke verkoopopbrengst van € 4.135.000. Hier tegenover staan een totale WOZ-waarde van € 3.609.000 en een boekwaarde eind 2016 van € 1.721.000.

Zonder stagnatie van de bedrijfsvoering te veroorzaken zijn er volgens bovenstaande definitie geen stille reserves. Uiteraard kan een stille reserve alleen worden geëffectueerd bij een gerealiseerde verkoop. Dit is afhankelijk van de markt.

Onderdeel van het eigen vermogen van Werkbedrijf De Bolder zijn de verschillende bestemmingsreserves. Deze reserves zijn onderverdeeld in investeringsreserves, kostenreserves en risicoreserves. Het totaal van de risicoreserves bedraagt eind 2016 € 512.000. Net als de algemene reserve zijn deze risicoreserves bestemd voor toekomstige risico's.

Inventarisatie van risico's

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Deze Participatiewet behelst de hervorming van de WSW, de WWB en de Wajong, gecombineerd met een bezuinigingsopdracht voor de komende jaren.

De instroom in de WSW is per 1 januari 2015 volledig gestopt. Voor iedereen die op 31 december 2014 in dienst was in de WSW blijven de rechten gewaarborgd. Door natuurlijk verloop met een volledige instroomstop is het aantal werknemers in de WSW in 2015/2016 met 16 personen gedaald tot 130 personen.

De gemeente Texel heeft besloten de Participatiewet grotendeels zelf te gaan uitvoeren. Hierin zal voor alles wat met gesubsidieerd werk te maken heeft het Werkbedrijf De Bolder worden ingeschakeld. In 2016 zijn de eerste 3 kandidaten ingestroomd.

In februari 2016 heeft het college van B&W besloten om de taakvelden van Werkbedrijf De Bolder en het Sociaal Domein van de gemeente Texel gefaseerd te integreren en onder te brengen bij Werkbedrijf De Bolder. Deze ingrijpende keuze heeft gevolgen voor Werkbedrijf De Bolder, wat voor het productiebedrijf financieel zowel positief als negatief kan uitwerken. Het risico bestaat hierin dat met de verbreding van de basis van Werkbedrijf De Bolder het gevaar bestaat dat de focus op het productiebedrijf hierdoor lager kan worden. Door de goede productieresultaten van de laatste jaren bestaat het risico dat in de volgende jaren minder aandacht zal uitgaan naar het behoud van de efficiëntie in het productieproces en het in stand houden van de goede relatie met opdrachtgevers.

Het zal voor de SW-bedrijven en ook voor Werkbedrijf De Bolder een uitdaging worden om de WSW met de krimpende beschikbare middelen te blijven uitvoeren en om vorm te geven aan de uitvoering van de Participatiewet, binnen de daarvoor beschikbare budgetten. Dit vraagt aanpassingen in de bedrijfsvoering en de kostenstructuur. De steeds zwakker wordende samenhang van de doelgroep heeft negatieve gevolgen voor de productiemogelijkheden van de werknemers en versterkt dit proces nog eens. Dit kan ook betekenen dat in de toekomst afdelingen gaan inkrimpen waardoor machines buiten gebruik zullen worden gesteld, met als gevolg dat die machines moeten worden afgeboekt. Met de krimpende budgetten bestaat ook het risico dat het niet direct lukt om de vaste lasten in gelijke mate te laten dalen.

In de vastgestelde begroting 2017 van Werkbedrijf De Bolder is een meerjarenprognose opgenomen waarin gepresenteerd wordt dat de te realiseren resultaten jaarlijks zullen gaan dalen en naar de verwachting van dit moment, ondanks voorgenomen maatregelen, ook negatief zullen gaan worden.

Voor de dekking van deze toekomstige negatieve resultaten is een bestemmingsreserve gevormd. Dekking van de negatieve resultaten kan dan in eerste instantie uit deze reserve plaatsvinden. Er is daarmee voldoende tijd beschikbaar om maatregelen te nemen teneinde een oplossing voor deze problematiek te realiseren. Uit de winstbestemmingen 2014 en 2015 hebben stortingen in deze reserve plaatsgevonden.

Voor de WSW zijn de jaren tot en met 2013 volledig met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid afgewikkeld. De taakstelling in 2014 is niet volledig ingevuld, wegens het ontbreken van WSW-geïndiceerde personen. Voor deze onderrealisatie is op de balans een schuld opgenomen van € 136.000.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. Die moeten zelf nagaan voor welke activiteiten ze belastingplichtig zijn. De huidige analyse geeft aan dat Werkbedrijf De Bolder als onderdeel van de gemeente niet belastingplichtig is voor de activiteiten in het kader van de WSW en de Participatiewet.

De belastingdienst heeft in de oplegnotitie afbakeningsschema aangegeven dat ongelabelde bijdragen aan de algemene middelen verkregen van de Rijksoverheid (Gemeentefonds en Provinciefonds) opbrengsten zijn die buiten beschouwing

blijven. Aangezien De Bolder geen zelfstandige entiteit is en (ook voor de VPB) volledig wordt samengevoegd met de gehele gemeente, worden de door de gemeente door de eigen organisatie bestede gelden voor de uitvoering van de WSW en de Participatiewet niet gezien als inkomsten voor de beoordeling of er structurele overschotten worden behaald. Er is dan geen sprake van een onderneming. Het risico bestaat dat de belastingdienst deze analyse niet onderschrijft en wel een aangifte VPB verwacht.

Omdat Werkbedrijf De Bolder een productie- en bemiddelingsbedrijf is dat op diverse markten opereert, worden er hierdoor ondernemersrisico's gelopen. Door de spreiding over diverse product markt combinaties (PMC's) en spreiding van afnemers wordt getracht dit risico beheersbaar te houden. De productie van ondervloeren is in de loop der jaren echter een grotere rol gaan spelen en beslaat thans ca. 40% van de totale productie. Er bestaat natuurlijk altijd het risico dat een bepaalde deelmarkt niet meer rendabel kan worden uitgevoerd of een bepaalde afnemer besluit naar een andere leverancier te gaan, maar dit kan worden opgevangen door een verschuiving naar een van de andere PMC's. De betrokken werknemers zullen niet worden ontslagen, maar er moeten aanvullende vervangende rendabele werkzaamheden worden gevonden.

Vanuit het productiebedrijf zijn er geen lopende claims met een substantieel financieel belang bekend. Risico's die volgen uit de normale bedrijfsvoering van Werkbedrijf De Bolder zijn afgedekt door verzekeringen of er zijn voorzieningen voor getroffen.

Eind 2016 is er namens 9 medewerkers een rechtszaak gevoerd in een langlopend verschil van inzicht inzake het functiewaarderingsproces in 2007. In april 2017 heeft de rechtbank Alkmaar alle vorderingen van de eisers afgewezen. Formeel staat deze zaak nog 3 maanden open voor de mogelijkheid van beroep.

Beleid

De algemene reserve is een algemene buffer voor het opvangen van tegenvallers en bedraagt eind 2016 € 360.000, dat is ruim 8% van de totale bedrijfslasten. Als wordt gekeken naar de bedrijfslasten zonder loonkosten WSW en Participatiewet, want daarvoor wordt subsidie ontvangen, dan bedraagt de algemene reserve 22% van deze bedrijfslasten. Het beleid van Werkbedrijf De Bolder is om een sluitende begroting te presenteren, zodat de algemene reserve niet hoeft te worden aangesproken. Als er dan onverwachte tegenvallers ontstaan, zodat er een negatief resultaat moet worden gepresenteerd, dan is een algemene reserve van 22% van deze bedrijfslasten een verantwoorde buffer.

Kengetallen volgens art. 11 BBV:

Jaarverslag 2016 Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2016	Begroting 2016	Verslag 2015
netto schuldquote	8.040	-	706
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2.573	-	223
solvabiliteitsratio	36	-	36
structurele exploitatieruimte	507	687	108

Betekenis kengetallen:

Netto schuldquote – dit weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen – idem maar dan gecorrigeerd voor de uitgeleende gelden.

Solvabiliteitsratio – dit geeft inzicht in de mate waarin een gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte – in hoeverre is een gemeente in staat de structurele lasten te voldoen uit de structurele baten.

De opname van bovenstaande kengetallen is verplicht volgens art 11. BBV vanaf de jaarrekening 2015. De betreffende cijfers van Werkbedrijf De Bolder worden geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Texel. Voor een toelichting wordt verwezen naar de kengetallen van de gemeente Texel met de betreffende toelichting.

Paragraaf B: Onderhoud kapitaalgoederen

Werkbedrijf De Bolder heeft geen voorziening voor groot onderhoud van de gebouwen. De reden hiervoor is dat de samenstelling van de gebouwen zo divers is dat de normale onderhoudskosten, inclusief groot onderhoud, een gelijkmatig verloop in de tijd geven. Onderhoud wordt naar behoefte uitgevoerd, afhankelijk van de noodzaak van het betreffende onderhoud en afhankelijk van de financiële middelen van dat moment.

Om het ontbreken van een voorziening op de lange termijn te compenseren is uit de winstbestemming van 2013 een bestemmingsreserve gevormd voor groot onderhoud aan gebouwen en installaties. In de periode na 2020, als er minder subsidie voor gesubsidieerde arbeid beschikbaar zal zijn en de gebouwen en installaties mogelijk meer onderhoud zullen gaan vragen, zal er behoefte zijn aan extra financiering van dit onderhoud.

In 2016 zijn de volgende grotere zaken aangepakt:

- Na de vervanging in 2015 van de tl-verlichting door energiezuinige led-verlichting in een deel van het hoofdgebouw is hier in 2016 een vervolg aan gegeven in andere delen van dit gebouw.
- Plaatsing van een rookmeldinstallatie in alle gebouwen.

- Vervanging van een verouderde verwarmingsketel in het NUON-pand.
- Schilderwerk van een deel van de gebouwen.
- Verbeteren van het binnenklimaat in enkele afdelingen door aanpassingen aan de verwarming.
- Verhogen van de brandveiligheid door aanpassingen aan noodverlichting en brandscheidingen.

Paragraaf C: Financiering

Conform het treasury-statuuut van de gemeente Texel en de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) dient in de jaarrekening verantwoording over het gevoerde treasury-beleid te worden afgelegd. Deze verantwoording vindt niet plaats in de jaarrekening van Werkbedrijf De Bolder, maar in die van de gemeente Texel.

Paragraaf D: Bedrijfsvoering

Voor een verantwoording over de bedrijfsvoering van Werkbedrijf De Bolder verwijst ik u naar het algemene gedeelte van het jaarverslag.

Paragraaf E: Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaats- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin Werkbedrijf De Bolder een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Volgens deze definitie heeft Werkbedrijf De Bolder geen verbonden partijen.

JAARREKENING

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2016 (x € 1.000)

Activa	2016	2015	Passiva	2016	2015
Vaste activa			Vaste passiva		
Materiële vaste activa			Eigen vermogen		
Investerings met een economisch nut	2.231	2.132	Algemene reserve	360	360
Financiële vaste activa			Bestemmingsreserves	1.141	840
Leningen aan			Gerealiseerde resultaat	<u>120</u>	<u>391</u>
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.640	1.595	Totaal eigen vermogen	1.621	1.591
Vlottende activa			Voorzieningen		
Voorraden			Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		
Grond- en hulpstoffen	172	195		19	4
Gereed product en handelsgoederen	<u>9</u>	<u>3</u>	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Totaal voorraden	181	198	Onderhandse leningen van Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	2.231	2.132
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			Vlottende passiva		
Vorderingen op openbare lichamen	67	0	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	Overige schulden	322	273
Rekening-courantverhoudingen met niet- financiële instellingen	13	337	Overlopende passiva		
Overige vorderingen	<u>260</u>	<u>177</u>	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume		
Totaal uitzettingen	340	514	Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	251	442
Liquide middelen				<u>0</u>	<u>28</u>
Kassaldi	0	0	Totaal		
Banksaldi	<u>2</u>	<u>0</u>		<u>4.444</u>	<u>4.470</u>
Totaal liquide middelen	2	0			
Overlopende activa					
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>50</u>	<u>31</u>			
Totaal	<u>4.444</u>	<u>4.470</u>			

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING (x € 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2016		Begroting 2016 na wijziging		Begroting 2016 voor wijziging		Realisatie 2015	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Subsidieresultaat								
<u>WSW</u>								
Lonen en pers.kosten WSW	2.777		2.813		2.778		2.907	
Gemeentelijke bijdragen WSW	<u>2.744</u>		<u>2.745</u>		<u>2.804</u>		<u>2.983</u>	
Subsidieresultaat WSW	-/ 33		-/ 68			26		76
<u>Participatiewet</u>								
Lonen en pers.kosten P-wet	16		37		95		0	
Gemeentelijke bijdragen P-wet	<u>29</u>		<u>44</u>		<u>105</u>		<u>0</u>	
Subsidieresultaat Participatiewet		13		7		10		0
★ Totaal subsidieresultaat	-/ 20		-/ 61		36		76	
Bedrijfsopbrengsten								
Opbrengst verkoop en productie		1.688		1.580		1.548		1.643
Afschrijving vaste activa tbv productie	116		115		111		119	
Overige bedrijfskosten tbv productie	<u>212</u>		<u>177</u>		<u>149</u>		<u>225</u>	
Bedrijfslasten tbv productie	<u>328</u>		<u>292</u>		<u>260</u>		<u>344</u>	
★ Totaal bedrijfsopbrengsten		1.360		1.288		1.288		1.299
Bedrijfsvoering								
Salariskosten ambtelijk personeel	825		779		809		697	
Afschrijving vaste activa algemeen	57		60		51		53	
Overige bedrijfskosten	<u>415</u>		<u>354</u>		<u>444</u>		<u>274</u>	
★ Totaal kosten bedrijfsvoering	1.297		1.193		1.304		1.024	
★ Bedrijfsresultaat		43		34		20		351
Financiële baten en lasten	<u>13</u>		<u>19</u>		<u>25</u>		<u>21</u>	
★ Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten		30		15		-/ 5		330
Onttrekking/toevoeging aan reserves		<u>90</u>		<u>125</u>		<u>145</u>		<u>61</u>
★ Gerealiseerde resultaat		120		140		140		391

Het bedrijfsresultaat van € 30.000 is het resultaat wat Werkbedrijf De Bolder heeft behaald uit de bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er uit de voordelige bedrijfsresultaten van vorige jaren bestemmingsreserves gevormd voor de dekking van bepaalde uitgaven, die niet tot de gewone bedrijfsvoering behoren. Voor deze dekking valt dit jaar € 90.000 vrij, zodat nu totaal € 120.000 een nieuwe bestemming kan krijgen.

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING

ALGEMENE GRONDSLAGEN.

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording (BBV). De programmarekening van Werkbedrijf De Bolder is meer gedetailleerd dan het BBV voorschrijft. Werkbedrijf De Bolder heeft hier bewust voor gekozen. De Programmarekening komt tegemoet aan de sturingsmechanismen van de directie en de verantwoordingsbehoefte van de gemeente Texel.

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Wijzigingen met voorgaand jaar.

De indeling van het overzicht van baten en lasten wijkt op de volgende punten af van vorig jaar:

- In het subsidieresultaat zijn een aantal posten samengevoegd, die vorig jaar nog als aparte posten vermeld stonden. Hierdoor is het overzicht duidelijker geworden.
- Ook bij de opbrengst uit verkoop en productie zijn er posten samengevoegd.
- De huuropbrengst gebouwen is niet meer opgenomen als overige bedrijfsopbrengsten, maar in mindering gebracht op de overige bedrijfskosten.

Vennootschapsbelasting.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. De huidige analyse geeft aan dat Werkbedrijf De Bolder als onderdeel van de gemeente niet belastingplichtig is voor de activiteiten in het kader van de WSW en de Participatiewet. Dit wordt toegelicht bij de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

BALANS.

Materiële vaste activa.

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de over dit bedrag berekende lineaire afschrijvingen.

Het afschrijvingspercentage is, rekening houdend met het BBV, afhankelijk van de soort investering en de geschatte levensduur, waarbij een activering grens van € 5.000 wordt aangehouden en voor productiegerichte investeringen van € 10.000. Op grond wordt niet afgeschreven.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	40 jaar
Bedrijfsgebouwen techn.installaties	10 jaar
Machines, apparaten en installaties	5/10 jaar
Transportmiddelen, landbouwtractoren en aanhangwagens	10 jaar
Personenauto's en bedrijfsauto's	7 jaar
Hard- en software ICT	5 jaar

Financiële vaste activa.

De financiële vaste activa betreft alleen een lening aan de gemeente Texel ter hoogte van de reserves en voorzieningen van Werkbedrijf De Bolder. Deze worden opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorraden.

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenneprijzen, gebaseerd op de gemiddelde inkoopprijs. Verschillen tussen vaste verrekenneprijs en feitelijke inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord. Incourante voorraden zijn afgevalueerd tot marktwaarde. De goederen in bewerking en het gereed product worden gewaardeerd tegen de grondstoffenprijs, wat tot gevolg heeft dat de gerealiseerde opbrengst pas als opbrengst wordt genomen bij verkoop van het product.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, waarbij een voorziening is getroffen voor debiteurenrisico's voor posten ouder dan 3 maanden.

Liquide middelen.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen.

De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Aan de bestemmingsreserves is door het bestuur een specifieke bestemming gegeven.

Aan het gerealiseerde resultaat van het begrotingsjaar zal door het bestuur een bestemming worden gegeven.

Voorzieningen.

De voorzieningen worden tegen de nominale waarde van de verwachte verplichtingen opgenomen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De materiële vaste activa wordt gefinancierd door een lening van de gemeente Texel. Het gehanteerde rentepercentage is het percentage van het jaar waarin de investering is geactiveerd. De aflossing is gelijk aan de afschrijvingen van de activa, verhoogd met de boekwaarde van de desinvesteringen.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende passiva.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING.

Lonen en pers.kosten WSW.

Hierop worden de loonkosten inclusief personeelskosten verantwoord van het WSW-personeel.

Gemeentelijke bijdragen WSW.

Dit betreft de van de gemeente ontvangen subsidie voor de uitvoering van de WSW.

Lonen en pers.kosten P-wet.

Hierop worden de loonkosten inclusief personeelskosten verantwoord van werknemers vanuit de Participatiewet.

Gemeentelijke bijdragen P-wet.

Dit betreft de van de gemeente ontvangen subsidie voor de uitvoering van de Participatiewet.

Opbrengst verkoop en productie.

De opbrengst is de omzet verminderd met de kosten voor grond- en hulpstoffen. De omzet is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief over de omzet geheven belastingen.

Afschrijving vaste activa tbv productie.

Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa, die worden gebruikt voor het realiseren van de productie.

Overige bedrijfskosten tbv productie.

Onder deze post staan alle overige bedrijfskosten, die rechtstreeks ten laste van de productie worden gebracht.

Salariskosten ambtelijk personeel.

Hierop worden de salariskosten inclusief personeelskosten van het ambtelijk personeel verantwoord.

Afschrijving vaste activa algemeen.

Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa die niet direct voor de productie worden gebruikt.

Overige bedrijfskosten.

Onder deze post staan alle overige bedrijfskosten opgenomen, berekend op basis van historische kosten.

Financiële baten en lasten.

De financiële baten en lasten bestaan uit ontvangen rentebaten en betaalde rentelasten.

Onttrekking/toevoeging aan reserves.

Hieronder zijn begrepen de onttrekkingen uit en toevoegingen aan de verschillende bestemmingsreserves.

Gerealiseerde resultaat.

Het voorstel voor de resultaatbestemming wordt separaat aangeboden. Het risico voor exploitatieverliezen ligt bij de gemeente Texel.

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	512	-	-	-	-	512
Bedrijfsgebouwen	1.134	154	-	59	20	1.209
Vervoermiddelen	57	27	-	19	-	65
Machines, apparaten en installaties	429	123	2	95	10	445
Totaal	2.132	304	2	173	30	2.231

De materiële vaste activa betreffen uitsluitend activa met een economisch nut. De gebouwen, machines, inventarissen en goederen zijn op basis van een onafhankelijke taxatie voor een nieuwwaarde van € 11.448.000 verzekerd tegen brand- en stormschade. Deze taxatiewaarde wordt jaarlijks geïndexeerd en is aanzienlijk hoger dan de boekwaarde.

Investeringen 2016:	bedrag x € 1.000	datum goedkeuring B&W
Logistiek bierkratten (restant)	3	20-08-2013
Rookmeldinstallatie	54	15-09-2015
Lijmstraat (restant) (cofin)	38	15-09-2015+26-04-2016
Bestelauto buitendienst	27	15-09-2015
Led-verlichting (cofin)	20	08-12-2015
Zonneboilers tbv warm water (cofin)	41	08-12-2015+22-06-2016
Zitmaaier	14	26-04-2016
Afvalwaterscheider (deel)	4	26-04-2016
Afzuiginstallatie verbetering	20	26-04-2016
Zuiginstallatie afvalbakken (deel)	11	26-04-2016
Plastificeerstraat	9	26-04-2016
Wasmachine (cofin)	33	22-06-2016

De volledige afschrijvingslasten (totaal € 135.000) van de investeringen aangevuld met (cofin) worden afgedekt door de reserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.

De rijksoverheid heeft een transitiebudget van landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het financieren van de kosten om de SW bedrijven om te vormen van uitvoerders van de WSW naar uitvoerders van de Participatiewet. Hiervoor zijn in 2015 plannen ingediend die ook zijn goedgekeurd. Een voorwaarde hierbij was dat de bedrijven zelf minimaal 50% aan cofinanciering moesten bijdragen. Het ontvangen bedrag van € 39.000 is voor € 30.000 toegerekend aan de betreffende investeringen en voor € 9.000 aan de exploitatie voor de gedeeltelijke financiering van een ander deel van de plannen.

De nog lopende kredieten betreffen:

Afvalwaterscheider (restant)	19	26-04-2016
Zuiginstallatie afvalbakken (restant)	19	26-04-2016

Het door de raad goedgekeurde investeringsplan 2016 van € 185.000 is volledig ingevuld.

Financiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflos- singen	Boekwaarde 31-12-2016
Lening aan de gemeente Texel	1.595	139	-	94	1.640

De lening betreft de bij de gemeente Texel belegde reserves en voorzieningen.

TOELICHTING OP DE BALANS

x € 1.000

		2016	2015
<u>Vlottende activa</u>			
<u>Vorraden</u>	Grond- en hulpstoffen	172	195
	Gereed product en handelsgoederen	<u>9</u>	<u>3</u>
	Totaal voorraden	<u><u>181</u></u>	<u><u>198</u></u>
	Omloopsnelheid voorraden (per jaar)		
	Grond- en hulpstoffen	6,8	7,0
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>			
Vorderingen op openbare lichamen			
	Gemeente Texel	<u><u>67</u></u>	<u><u>0</u></u>
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
	Uitzettingen	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>
Het drempelbedrag voor schatkistbankieren is voor Werkbedrijf De Bolder € 250.000			
<u>Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren</u>			
x € 1.000		<u>Kwartaal 1</u>	<u>Kwartaal 2</u>
		<u>Kwartaal 3</u>	<u>Kwartaal 4</u>
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden		1	1
Ruimte onder het drempelbedrag		249	249
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen			
	Rekening-courant gemeente Texel	0	337
	Banksaldo BNG	<u>13</u>	<u>0</u>
	Totaal rekening-courant	<u><u>13</u></u>	<u><u>337</u></u>
	Gemiddeld saldo rekening-courant (x € 1.000)	4	300
	Een lager gemiddeld saldo dan vorig boekjaar door een lager jaarresultaat en hogere voorgefinancierde investeringen. Eindejaar worden de investeringen en reserves weer verrekend met de gemeente.		
Overige vorderingen	Handelsdebiteuren	260	177
	Voorziening dubieuze debiteuren	<u>0</u>	<u>0</u>
	Totaal uitzettingen	<u><u>260</u></u>	<u><u>177</u></u>
	Handelsdebiteuren ouder dan 3 maanden (x € 1.000)	0	0
	Voor de verwachte oninbaarheid van vorderingen op debiteuren heeft eind 2016 geen voorziening gevormd te worden.		
<u>Liquide middelen</u>			
Kassaldi	Kassaldi	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>
Banksaldi	Banksaldi	<u><u>2</u></u>	<u><u>0</u></u>
<u>Overlopende activa</u>			
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen			
	Vooruitbetaalde kosten	50	15
	Nog te ontvangen bedragen	<u>0</u>	<u>16</u>
	Totaal overlopende activa	<u><u>50</u></u>	<u><u>31</u></u>

PASSIVA

Vaste passiva

Reserves x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015	Bestemming resultaat 2015	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	360	-	-	-	-	360
Investeringsreserves:						
Reserve investeringen	278	-	-	-	58	220
Reserve cofinanc. transitiekst. P-wet	55	80	-	-	4	131
Kostenreserves:						
Reserve groot onderhoud gebouwen	114	-	-	8	-	106
Reserve transitiekosten ambt.pers.	11	-	-	7	-	4
Reserve speciale trajecten P-wet	-	168	-	-	-	168
Risicoreserves:						
Reserve financiering formatieplaatsen	202	39	17	-	-	258
Reserve extra pers.kosten.ambt.pers.	30	-	-	30	-	-
Reserve egalisatie rekeningresultaten	150	104	-	-	-	254
Gerealiseerde resultaten:						
Gerealiseerde resultaat 2015	391	- 391	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat 2016	-	-	120	-	-	120
Totaal	1.591	0	137	45	62	1.621

Van het gerealiseerde resultaat van 2015 van € 391.000 is € 104.000 toegevoegd aan de reserve egalisatie rekeningresultaten, € 80.000 aan de reserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet, € 39.000 aan de reserve financiering formatieplaatsen en € 168.000 aan de reserve speciale trajecten Participatiewet.

Algemene reserve: De algemene reserve is bestemd als algemene buffer voor Werkbedrijf De Bolder om te voorkomen, dat bij incidentele financiële problemen in de bedrijfsvoering er een beroep moet worden gedaan op de gemeentelijke begroting. De algemene reserve bedraagt eind 2016 ruim 8% van de totale jaarlijkse bedrijfslasten. Als bedrijf dat financieel voor bijna 40% afhankelijk is van bedrijfsmatige ontwikkelingen die positief, maar ook negatief kunnen fluctueren, is een reserve van 8% betrekkelijk gering. Als wordt gekeken naar de bedrijfslasten zonder loonkosten WSW en Participatiewet, want daarvoor wordt subsidie ontvangen, dan bedraagt de algemene reserve 22% van deze bedrijfslasten.

Bestemmingsreserves, bestaande uit:

Investeringsreserves:

Reserve investeringen: Bij investeringen ten behoeve van de productie vindt steeds de afweging plaats of een investering wel rendabel is. Investerings ten behoeve van de productie binnen een SW-bedrijf zijn in principe nooit voor 100% rendabel, maar veelal voor 30% tot 50%. Om passend werk te kunnen bieden wordt er soms toch besloten tot een investering waarvan van tevoren bekend is dat hij slechts in geringe mate bijdraagt aan de opbrengst uit productie. De afschrijvingslasten van de betreffende investeringen worden afgedekt uit deze reserve, waardoor de totale afschrijvingslasten van het hele bedrijf beperkt blijven tot commercieel verantwoorde hoogte.

Reserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet: De rijksoverheid heeft een transitiebudget van landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het financieren van de kosten om de SW-bedrijven om te vormen van uitvoerders van de WSW naar uitvoerders van de Participatiewet. Een voorwaarde hierbij was dat de bedrijven zelf minimaal 50% aan cofinanciering bijdroegen. De voor Texel toegekende subsidie bedraagt € 39.000, wat voor € 30.000 is gebruikt voor de gedeeltelijke financiering van enkele investeringen. Uit de winstbestemmingen van 2014 en 2015 zijn bedragen toegevoegd aan deze reserve voor de cofinanciering van de goedgekeurde plannen. De afschrijvingslasten van de betreffende investeringen worden gedekt uit deze reserve.

Kostenreserves:

Reserve groot onderhoud gebouwen: Uit de winstbestemming van 2013 is een bestemmingsreserve gevormd voor groot onderhoud aan gebouwen en installaties. Een aantal jaren terug is besloten om de voorziening groot onderhoud op te heffen, maar in de periode na 2020, als er minder subsidie voor gesubsidieerde arbeid beschikbaar zal zijn en de gebouwen en installaties meer onderhoud zullen gaan vragen, zal er behoefte zijn aan financiering van dit onderhoud. Uit de winstbestemming 2014 is een bedrag aan deze reserve toegevoegd voor de vervanging van verouderde verwarmingsketels.

Reserve transitiekosten ambtelijk personeel: Uit de winstbestemming van 2013 is een bestemmingsreserve gevormd om te onderzoeken hoe de ambtelijke personele bezetting van Werkbedrijf De Bolder er voor de toekomst uit moet komen te zien en in hoeverre de bestaande ambtelijke bezetting binnen dit toekomstbeeld kan worden ingepast. Hiermee is in 2014 een start gemaakt, met een vervolg in 2015 en 2016.

Reserve speciale trajecten Participatiewet: Uit de winstbestemming van 2015 is een bestemmingsreserve gevormd voor het ontwikkelen van speciale trajecten voor die doelgroepen van de Participatiewet waarvoor in de toekomst extra zorg nodig zal zijn zoals voor de Wajongers en oudere werkzoekenden.

TOELICHTING OP DE BALANS

x € 1.000

2016 2015

Risicoreserves:

Reserve financiering formatieplaatsen: Een deel van de voordelige resultaten is in het verleden bestemd voor de financiering van boventallige formatieplaatsen.

Door de invoering van de Participatiewet zal naar verwachting het aantal gesubsidieerde formatieplaatsen in de WSW sterk dalen, wat mogelijk niet volledig door natuurlijk verloop kan worden opgevangen. Voor positieve en negatieve fluctuaties in dit personeelsbestand wordt deze bestemmingsreserve als buffer gebruikt.

Reserve extra personeelskosten ambtelijk personeel: Er is geld gereserveerd, zodat er dekking is in het geval er ambtelijke medewerkers op werkplekken waarbij interne vervanging niet mogelijk is, langdurig ziek zijn en er behoefte is aan tijdelijke vervanging. Uit deze reserve zijn in 2016 de extra kosten onttrokken voor de vervulling van de vacature directeur en enige tijd dubbele salariskosten.

Reserve egalisatie rekeningresultaten: In de meerjarenraming wordt een dalend rekeningresultaat voorzien, die ook onder nul zal dalen. Dekking van de negatieve resultaten kan uit deze bestemmingsreserve plaatsvinden. Er wordt dan voldoende tijd ingebouwd om maatregelen te nemen teneinde weer een sluitende begroting te krijgen. Uit de winstbestemmingen 2014 en 2015 is een gedeelte van het voordelig resultaat in deze reserve gestort.

Voorzieningen	Saldo per 1 januari	4	0
	Toevoegingen	19	4
	Onttrekkingen	<u>4</u>	<u>0</u>
	Saldo per 31 december	<u>19</u>	<u>4</u>

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

Voorziening x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2015	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2016
Voorziening transitievergoedingen	<u>4</u>	<u>19</u>	<u>4</u>	-	<u>19</u>
Totaal	<u>4</u>	<u>19</u>	<u>4</u>	-	<u>19</u>

Voorziening transitievergoedingen: Met de invoering van de Wet werk en zekerheid hebben werknemers vanaf 1 juli 2015 bij ontslag recht op een transitievergoeding. Deze transitievergoeding is ook van toepassing bij ontslag na 2 jaar ziekte, waarbij geen uitzondering is gemaakt voor de speciale doelgroep WSW-werknemers. Voor de te verwachten uitkeringen bij ontslag na langdurige ziekte is een voorziening gevormd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van

Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden

Gemeente Texel		
Saldo per 1 januari	2.132	2.165
Nieuwe leningen	274	140
Aflossingen	<u>- 175</u>	<u>- 173</u>
Saldo per 31 december	<u>2.231</u>	<u>2.132</u>

De leningen worden verstrekt door de gemeente Texel, waarvoor een rente is betaald van € 91.000. De aflossingsverplichting voor 2017 is volgens de begroting € 186.000.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden	Crediteuren	153	127
	Belastingdienst	29	5
	Ministerie van SZW	136	136
	Overige schulden	<u>4</u>	<u>5</u>
	Totaal overige schulden	<u>332</u>	<u>273</u>

De jaren tot en met 2013 zijn inmiddels door het ministerie van SZW afgewikkeld. Er is voor 2014 een schuld opgenomen, omdat het aantal toegekende SE's niet volledig is ingevuld.

TOELICHTING OP DE BALANS

x € 1.000

2016 2015

Overlopende passiva

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Nog te betalen bedragen	100	55
Rekening-courant gemeente Texel	151	0
Nog te verrekenen gemeente Texel	<u>0</u>	<u>387</u>
Totaal overlopende passiva	<u>251</u>	<u>442</u>

Eindejaar worden de lopende investeringen en reserves vanuit rekening-courant weer verrekend met de gemeente. De nog te verrekenen bedragen betreffen dit jaar geen schuld maar een vordering wegens een lager jaarresultaat en hogere voorgefinancierde investeringen.

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Vooruitontvangen bedragen	<u>0</u>	<u>28</u>
---------------------------	----------	-----------

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Vakantiedagen etc.

In de balans zijn wegens een verbod in de BBV niet de verplichtingen opgenomen van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Dit betreft vakantiegelden en vakantiedagen.

In 2016 is wel opgenomen de opbouw van vakantiegeld van het ambtelijk personeel, want wegens het invoeren van het Individueel Keuze Budget (IKB) in 2017 is het noodzakelijk een schuld van € 23.000 op te nemen voor het opgebouwde vakantiegeld juni/dec. 2016.

Eind 2016 is er namens 9 medewerkers een rechtszaak gevoerd in een langlopend verschil van inzicht inzake het functiewaarderingsproces in 2007. In april 2017 heeft de rechtbank Alkmaar alle vorderingen van de eisers afgewezen. Formeel staat deze zaak nog 3 maanden open voor de mogelijkheid van beroep. Voor eventuele lasten uit deze claim is geen voorziening opgenomen.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. Die moeten zelf nagaan voor welke activiteiten ze belastingplichtig zijn. Onze eigen analyse geeft aan dat Werkbedrijf De Bolder als onderdeel van de gemeente niet belastingplichtig is voor de activiteiten in het kader van de WSW en de Participatiewet. De belastingdienst heeft in de oplegnotitie afbakeningsschema aangegeven dat ongelabelde bijdragen aan de algemene middelen verkregen van de Rijksoverheid (Gemeentefonds en Provinciefonds) opbrengsten zijn die buiten beschouwing blijven. Aangezien De Bolder geen zelfstandige entiteit is en (ook voor de VPB) volledig wordt samengevoegd met de gehele gemeente, worden de door de gemeente door de eigen organisatie bestede gelden voor de uitvoering van de WSW en de Participatiewet niet gezien als inkomsten voor de beoordeling of er structurele overschotten worden behaald. Er is dan geen sprake van een onderneming. Het risico bestaat dat de belastingdienst deze analyse niet onderschrijft en wel een aangifte VPB verwacht.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Werkbedrijf De Bolder heeft als productiebedrijf een begroting te realiseren, die vastgesteld is door de gemeenteraad, maar die beïnvloed wordt door marktomstandigheden. In een directiestatuut zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur vastgelegd.

Vast onderdeel van het beleid van Werkbedrijf De Bolder is om lasten zoveel mogelijk niet naar de toekomst door te schuiven, maar direct als lasten te nemen, gezien de onzekerheid van het werken op een commerciële markt en de toenemende onzekerheid over de financierbaarheid van de sociale werkvoorziening door gemeenten in de toekomst. Dit beleid is door de raad opnieuw bevestigd bij het vaststellen van de begroting.

De begroting van 2016 is vastgesteld met een voordelig saldo van € 140.000, wat in de halfjaarrapportage ongewijzigd is gebleven. Deze halfjaarrapportage is gebruikt om de diverse begrotingsposten aan te passen aan de verwachting van dat moment.

Na het opmaken van deze halfjaarrapportage is gebleken dat er op enkele posten nog overschrijdingen te voorzien waren geweest van totaal € 54.000. Deze posten waren al wel bekend en passen binnen het bestaande beleid, maar zijn ten onrechte niet opgenomen in de halfjaarrapportage. Door het vaststellen van de jaarrekening worden deze posten alsnog geautoriseerd.

Uiteindelijk worden deze overschrijdingen grotendeels gecompenseerd door positieve ontwikkelingen en is er per saldo een positief jaarresultaat behaald van € 120.000.

De apart toe te lichten overschrijdingen, zowel bekend als onbekend, betreffen:

- De overige bedrijfskosten tbv productie zijn overschreden met € 35.000 = 20%.

Dit wordt veroorzaakt door een aantal noodzakelijke reparaties en verbeteringen van machines. De vermindering van het aantal werknemers is deels gecompenseerd door verdere mechanisatie van productieprocessen, waardoor de omzet op peil is gebleven, maar waarvoor ook kosten zijn gemaakt.

- De salariskosten ambtelijk personeel zijn overschreden met € 46.000 = 6%

Wegens de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) in 2017 is het noodzakelijk een extra kostenpost van € 23.000 op te nemen voor de opgebouwde vakantiegelden juni/dec. 2016. Deze post was niet begroot. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor de vacature directeur en voor vervanging bij ziekte. Van de extra kosten wordt € 37.000 weer onttrokken uit bestemmingsreserves, waardoor de overschrijding grotendeels wordt gecompenseerd.

- De overige bedrijfskosten zijn overschreden met € 61.000 = 17%

De overschrijding betreft de onderhoudskosten. Naast het reguliere onderhoud zijn er in 2016 extra eenmalige kosten gemaakt, die onvoldoende begroot waren. Tevens bleek na een controle op brandveiligheid dat er aanpassingen vereist waren, waarmee eind 2016 een begin is gemaakt.

WET NORMERING TOPINKOMENS

De Wet normering topinkomens is in werking getreden op 1 januari 2013. Deze wet verplicht organisaties in de publieke en semipublieke sector om in de jaarrekening melding te maken van de bezoldiging van iedere topfunctionaris en van overige functionarissen waarvan de bezoldiging de norm te boven gaat.

De gemeentelijke dienst De Bolder is een onderdeel van en wordt volledig geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Texel, waar alleen de gemeentesecretaris en de griffier worden aangemerkt als topfunctionaris. Voor Werkbedrijf De Bolder is aldus niemand gekwalificeerd als topfunctionaris.

Van de overige functionarissen zijn er bij Werkbedrijf De Bolder geen personen werkzaam die in 2016 een bezoldiging hebben genoten die uitstijgt boven de norm zoals gesteld in art. 2.3 van deze wet.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

		Realisatie 2016	Begroting 2016 na wijziging	Begroting 2016 voor wijziging	Realisatie 2015
WET SOCIALE WERKVOORZIENING (WSW)					
Lonen en pers. kosten WSW	Loonkosten WSW-werknemers	2.560	2.571	2.536	2.658
	Personeelskosten WSW	98	106	106	117
	Kosten begeleid werken WSW	<u>119</u>	<u>136</u>	<u>136</u>	<u>132</u>
	Totaal personele kosten WSW	<u>2.777</u>	<u>2.813</u>	<u>2.778</u>	<u>2.907</u>
	Loonkosten per FTE (x € 1)	27.800	27.800	27.400	27.300
	Overige personeelskosten per FTE (x € 1)	1.100	1.100	1.100	1.200
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	92,1	92,6	92,6	97,5
	Kosten begeleid werken per FTE (x € 1)	10.800	11.900	11.900	11.600
	Gem. aantal werknemers BW (FTE)	11,0	11,4	11,4	11,4
<p>De totale personele kosten zijn ten opzichte van 2015 gedaald met 4,5%, bij een daling van het aantal FTE's met 5,3%. Hierdoor stegen de totale kosten per FTE met 0,9%.</p> <p>De bruto loonkosten voor werknemers met een dienstverband bij Werkbedrijf De Bolder stegen per FTE met 3,6%, voornamelijk vanwege de nieuw afgesloten cao.</p> <p>De kosten voor begeleid werken zijn gedaald. Bij enkele langdurige zieken is de loonkosten-subsidie aan de werkgever verlaagd omdat die werkgever gebruik kon maken van de no-risk-polis met een daarbij behorende uitkering van het UWV.</p> <p>Het totaal aantal gerealiseerde WSW-werkplekken is met 5,8 FTE's gedaald wegens natuurlijk verloop met een volledige instroomstop.</p>					
Gemeentelijke bijdragen WSW	Gemeentelijk budget WSW	2.697	2.697	2.726	2.948
	Bonus begeleid werken WSW	38	38	38	35
	Subsidie transitiekosten P-wet	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>40</u>	<u>0</u>
	Totaal gemeentelijke bijdragen WSW	<u>2.744</u>	<u>2.745</u>	<u>2.804</u>	<u>2.983</u>
	Verhouding loonkosten WSW /				
	gem.budget betaalde plaatsingen (%)	106,6	106,1	104,1	101,0
	Gemiddeld aantal betaalde SE's	93,8	94,6	95,6	99,0
	Gemiddeld aantal begeleid werken SE's	11,5	11,4	11,4	11,9
	Gemiddeld totaal aantal SE's	105,3	106,0	107,0	110,9
	Gemiddeld aantal SE's budget	105,9	106,0	105,9	112,4
	Gemiddeld aantal SE's overrealisatie	0,0	0,0	1,1	0,0
	Aantallen waar het budget op is gebaseerd:				
	Gemiddeld aantal SE's budget	105,9	106,0	105,9	112,4
	Onderrealisatie in SE's	0,6	0,0	0,0	1,5
	Gemeentelijk budget per SE (x € 1)	25.500	25.500	25.700	26.200

Vanaf 2015 wordt de subsidie voor de WSW niet meer verstrekt vanuit een specifiek WSW-budget direct van het Rijk, maar als onderdeel van het gemeentelijke participatiebudget. Vanaf 2015 is de instroom in de WSW volledig beëindigd, waardoor het voor de WSW berekende deel in het participatiebudget jaarlijks zal dalen. Bij het opstellen van de begroting was de hoogte van het budget nog niet bekend en is dit opgenomen met een verwachte verlaging. In de halfjaarrapportage is dit verder verlaagd naar het werkelijk ontvangen bedrag. Van 2015 naar 2016 is het budget gedaald met € 700 per SE.

Het Rijk verstrekt sinds 2008 een bonus voor het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen in begeleid werken WSW. Toekenning van de bonus vindt plaats met een vertraging van 2 jaar. De bonus over 2014 was de laatste bonus, uitbetaald in 2016.

De rijksoverheid heeft een transitiebudget van landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het financieren van de kosten om de SW-bedrijven om te vormen van uitvoerders van de WSW naar uitvoerders van de Participatiewet. Hiervoor zijn in 2015 plannen ingediend die ook zijn goedgekeurd. Een voorwaarde hierbij was dat de bedrijven zelf minimaal 50% aan cofinanciering moesten bijdragen. Het ontvangen bedrag van € 39.000 is voor € 30.000 toegerekend aan enkele investeringen en voor € 9.000 aan de exploitatie voor de gedeeltelijke financiering van het nieuwe instrument loonwaardemetingen. Begroot werd dat de te ontvangen subsidie € 40.000 zou bedragen, wat in de halfjaarrapportage is aangepast aan de werkelijke bedragen en bestedingen.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

		Realisatie 2016	Begroting 2016 na wijziging	Begroting 2016 voor wijziging	Realisatie 2015
PARTICIPATIEWET (P-wet)					
Lonen en pers. kosten P-wet	Loonkosten beschut P-wet	8	11	33	0
	Loonkosten intern met lks P-wet	6	11	33	0
	Personeelskosten P-wet	2	4	4	0
	Loonkostensubsidie werkgevers P-wet	<u>0</u>	<u>11</u>	<u>25</u>	<u>0</u>
	Totaal personele kosten P-wet	<u>16</u>	<u>37</u>	<u>95</u>	<u>0</u>
Beschut	Loonkosten beschut per FTE (x € 1)	18.800	22.000	22.000	0
	Gem. aantal betaalde werkn. beschut (FTE)	0,4	0,5	1,5	0,0
In de begroting was opgenomen dat 1,5 FTE's vanuit de Participatiewet zouden instromen op het niveau van het minimumloon. In de halfjaarrapportage is dit aantal verlaagd naar 0,5 FTE.					
Intern met loonkostensubsidie	Loonkosten intern met lks per FTE (x € 1)	8.700	22.000	22.000	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,7	0,5	1,5	0,0
In de begroting was opgenomen dat 1,5 FTE's vanuit de Participatiewet zouden instromen op het niveau van het minimumloon. In de halfjaarrapportage is dit aantal verlaagd naar 0,5 FTE. Lagere loonkosten dan begroot wegens het toepassen van minimum jeugdloon.					
Extern met loonkostensubsidie	Loonkostensubs. werkgevers per FTE (x € 1)	0	11.000	11.000	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,0	1,0	2,3	0,0
Werknemers met loonkostensubsidie zijn in dienst bij de inlenende werkgever, die een loonkostensubsidie ontvangt voor het in dienst hebben van een werknemer uit de doelgroep. Nadat in de halfjaarrapportage het aantal reeds is verlaagd, blijkt in de praktijk dat in 2016 niemand voor deze loonkostensubsidie in aanmerking kwam, wegens het ontbreken van potentiële kandidaten.					
Gemeentelijke bijdragen P-wet	Vergoeding loonkosten beschut	6	8	23	0
	Vergoeding begeleiding beschut	12	9	17	0
	Vergoeding loonkosten intern met lks	2	8	23	0
	Vergoeding begeleiding intern met lks	3	4	8	0
	Vergoeding loonkostensubsidie extern	0	11	25	0
	Vergoeding begeleiding extern met lks	0	4	9	0
	Vergoeding bevel. werkervaringsplaatsen	<u>6</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	Totaal gemeentelijke bijdragen P-wet	<u>29</u>	<u>44</u>	<u>105</u>	<u>0</u>
Beschut	Vergoeding loonkosten per FTE (x € 1)	13.900	15.400	15.400	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,4	0,5	1,5	0,0
	Vergoeding begeleiding per persoon	16.500	8.500	8.500	0
	Aantal personen in begeleiding	0,8	1,0	2,0	0,0
De vergoeding van de loonkosten bedraagt 70% van de loonkosten, wat wordt doorbetaald vanuit het inkomensdeel van het participatiebudget. In de vergoeding voor begeleiding is ook opgenomen de bonus van € 6.000 voor de creatie van 2 plaatsen in beschut werken.					
Intern met loonkostensubsidie	Vergoeding loonkosten per FTE (x € 1)	3.500	15.400	15.400	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,7	0,5	1,5	0,0
	Vergoeding begeleiding per persoon	4.000	4.000	4.000	0
	Aantal personen in begeleiding	0,7	1,0	2,0	0,0
De vergoeding van de loonkosten bedraagt een percentage van de loonkosten, afhankelijk van de gemeten loonwaarde van de persoon. Dit wordt doorbetaald vanuit het inkomensdeel van het participatiebudget.					
Extern met loonkostensubsidie	Verg. loonkostensubsidie per FTE (x € 1)	0	11.000	11.000	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,0	1,0	2,3	0,0
	Vergoeding begeleiding per persoon	0	4.000	4.000	0
	Aantal personen in begeleiding	0,0	1,0	2,3	0,0
De aan werkgevers uitbetaalde loonkostensubsidie wordt volledig doorbetaald vanuit het inkomensdeel van het participatiebudget. In de praktijk blijkt dat in 2016 niemand voor deze loonkostensubsidie in aanmerking kwam, wegens het ontbreken van potentiële kandidaten.					

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

		Realisatie 2016	Begroting 2016 na wijziging	Begroting 2016 voor wijziging	Realisatie 2015
OPBRENGST VERKOOP EN PRODUCTIE					
Opbrengst productiebedrijf	Omzet verkoop en productie	2.929	2.724	2.669	2.868
	Grond- en hulpstoffen	<u>- 1.241</u>	<u>- 1.144</u>	<u>- 1.121</u>	<u>- 1.225</u>
	Opbrengst verkoop en productie	<u>1.688</u>	<u>1.580</u>	<u>1.548</u>	<u>1.643</u>
	Aantal FTE's WSW	92,1	92,6	92,6	97,5
	Aantal FTE's P-wet	1,1	1,0	3,0	0,0
	Aantal FTE's werkervaring	<u>1,3</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>1,3</u>
	Aantal FTE's doelgroep	94,5	94,1	96,1	98,8
	Aantal productieve uren doelgroep	121.100	121.800	124.300	124.100
	Opbrengst productie per prod.uur (x € 1)	13,95	13,00	12,45	13,25
	Opbrengst productie per FTE (x € 1)	17.900	16.800	16.100	16.600
	Verhouding prod.uren / totale uren (%)	68,0	69,1	69,5	66,5
	Verhouding opbr.productie / omzet (%)	57,6	58,0	58,0	57,3
	Verh.opbr.productie / totale bedrijfslasten(%)	38,2	36,5	34,9	38,4

De opbrengst uit verkoop en productie is t.o.v. 2015 gestegen met 2,7% en gerealiseerd met 2,4% minder productieve uren. De opbrengst per productief uur is daardoor gestegen met 5%. De verwachting was dat het dalende aantal werknemers ook een dalende omzet zou veroorzaken. De daling van het aantal productieve uren heeft echter niet geleid tot een omzetsdaling, want door het reduceren van minder renderend werk en het optimaliseren van productieprocessen is de omzet zelfs gestegen. Deze stijging werd gerealiseerd door een hoger productievolume bij de twee grootste afnemers. In de halfjaarrapportage was dit al deels verwerkt.

BEDRIJFSLASTEN TBV PRODUCTIE

Afschrijving activa tbv productie	Afschrijving activa tbv productie	<u>116</u>	<u>115</u>	<u>111</u>	<u>119</u>
	Van deze afschrijvingslasten wordt € 39.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserve investeringen en € 3.000 uit de bestemmingsreserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.				
Overige bedrijfs- kosten tbv productie	Onderhoudskosten productiemiddelen	189	154	126	201
	Brandstoffen	12	14	14	14
	Overige productiekosten	<u>11</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>10</u>
	Totaal overige bedrijfskosten tbv productie	<u>212</u>	<u>177</u>	<u>149</u>	<u>225</u>

Stijging van de onderhoudskosten door een aantal noodzakelijke reparaties en verbeteringen van machines. De begrote daling van de onderhoudskosten heeft vooralsnog niet plaatsgevonden. De vermindering van het aantal werknemers is deels gecompenseerd door verdere mechanisatie van productieprocessen, waardoor de omzet op peil is gebleven, maar waarvoor ook kosten zijn gemaakt.

TOTAAL BEDRIJFOPBRENGSTEN

	Totaal opbrengst verkoop en productie	1.688	1.580	1.548	1.643
	Totaal bedrijfslasten tbv productie	<u>- 328</u>	<u>- 292</u>	<u>- 260</u>	<u>- 344</u>
	Netto bedrijfsopbrengsten	<u>1.360</u>	<u>1.288</u>	<u>1.288</u>	<u>1.299</u>
	Aantal FTE's doelgroep	94,5	94,1	96,1	98,8
	Totaal bedrijfsopbrengsten per FTE (x € 1)	14.400	13.700	13.400	13.100

Behalve direct aan de productie verbonden kosten zoals grondstoffen en gereedschappen zijn er ook bedrijfslasten zoals afschrijving van machines, brandstoffen ed. die direct gerelateerd zijn aan de te maken productie. Het optimaliseren van de productie heeft tot een – niet structurele – stijging van deze kosten geleid. De netto bedrijfsopbrengsten zijn in 2016 5% hoger dan 2015 en de begroting. Door het dalende aantal werknemers zijn deze opbrengsten per FTE zelfs 10% hoger dan 2015.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

		Realisatie 2016	Begroting 2016 na wijziging	Begroting 2016 voor wijziging	Realisatie 2015
KOSTEN BEDRIJFSVOERING					
Salariskosten ambtelijk pers.	Salariskosten ambtelijk personeel	754	734	734	673
	Personeelskosten	53	30	15	24
	Inhuur payroll-werknemers	18	15	30	0
	Inhuur begeleiding door gem.werken	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>30</u>	<u>0</u>
	Totaal salariskosten ambtelijk pers.	<u>825</u>	<u>779</u>	<u>809</u>	<u>697</u>
	Salariskosten per ambtenaar (x € 1)	76.400	70.800	68.100	68.300
	Gem. aantal ambtenaren (FTE)	10,8	10,9	11,0	10,2
	Verhouding doelgroepmedew./ambtenaren	9,8	9,6	9,9	10,8
	Gem. aantal payroll-werknemers (FTE)	0,1	0,3	0,5	0,0
	Inhuur begeleiding door gem.werken (FTE)	0,0	0,0	0,5	0,0

De totale salariskosten zijn 18% hoger dan vorig boekjaar, waaronder een stijging van de bruto salariskosten per FTE van 3,8%. Wegens het invoeren van het Individueel Keuze Budget (IKB) in 2017 is het noodzakelijk in 2016 een extra kostenpost van € 23.000 op te nemen voor het opgebouwde vakantiegeld juni/dec. 2016. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor de vacature directeur en voor vervanging bij langdurige ziekte. Van de extra kosten wordt € 37.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserves extra personeelskosten en transitiekosten ambtelijk personeel.

Afschrijving vaste activa algemeen	Afschrijving vaste activa algemeen	<u>57</u>	<u>60</u>	<u>51</u>	<u>53</u>
---	------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Van deze afschrijvingslasten wordt € 18.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserve investeringen en € 1.000 uit de bestemmingsreserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.

Overige bedrijfskosten	Onderhoudskosten	196	125	95	103
	Energieverbruik algemeen	44	39	39	43
	Belastingen en verzekeringen	44	45	45	44
	Overige algemene kosten	155	150	150	146
	Transitiekosten P-wet	0	0	95	0
	Toevoeging voorzieningen	0	0	0	- 1
	Diverse baten en lasten	- 7	12	37	- 44
	Huuropbrengrst gebouwen	<u>- 17</u>	<u>- 17</u>	<u>- 17</u>	<u>- 17</u>
	Totaal overige bedrijfskosten	<u>415</u>	<u>354</u>	<u>444</u>	<u>274</u>

Onderhoudskosten:

- Naast het reguliere onderhoud zijn er in 2016 extra eenmalige kosten gemaakt.
- Vanuit de meerjarenplanning is een deel van de gebouwen geschilderd.
- Op enkele afdelingen is het binnenklimaat verbeterd door aanpassingen aan de verwarming.
- Vanuit een controle op brandveiligheid zijn aanpassingen vereist, waarmee in 2016 een begin is gemaakt.

Transitiekosten P-wet:

- De rijksoverheid heeft een transitiebudget van landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het financieren van de kosten om de SW-bedrijven om te vormen van uitvoerders van de WSW naar uitvoerders van de Participatiewet. Hiervoor zijn in 2015 plannen ingediend en goedgekeurd. Een voorwaarde hierbij was dat de bedrijven zelf minimaal 50% aan cofinanciering moesten bijdragen. Begroot werd dat de uitgaven € 95.000 zouden gaan bedragen en de te ontvangen subsidie € 40.000. In de halfjaarrapportage is deze post vervallen omdat de ontvangen subsidie grotendeels als investering is vormgegeven.

Diverse baten en lasten:

- In de begroting was een post van € 35.000 opgenomen, die in de halfjaarrapportage is verlaagd naar € 10.000.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

	Realisatie 2016	Begroting 2016 na wijziging	Begroting 2016 voor wijziging	Realisatie 2015
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN				
Betaalde rente leningen	91	91	89	93
Ontvangen rente belegde reserves	- 64	- 64	- 56	- 53
Overige rente	<u>- 14</u>	<u>- 8</u>	<u>- 8</u>	<u>- 19</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>13</u>	<u>19</u>	<u>25</u>	<u>21</u>

De rente van de leningen betreft de rente over de vaste activa van Werkbedrijf De Bolder tegen het rentepercentage van de laatst afgesloten lening van de gemeente Texel bij een externe financiële instelling in het jaar van aanschaf.

De reserves worden belegd bij de gemeente Texel tegen het rentepercentage van de laatst afgesloten lening van de gemeente Texel bij een externe financiële instelling.

ONTTREKING/TOEVOEGING RESERVES

Ontr. reserve investeringen	58	58	54	56
Ontr. reserve financ.transitiekst. P-wet	4	2	55	0
Ontr. reserve groot onderhoud gebouwen	8	8	0	1
Ontr. reserve transitiekosten ambt.pers.	7	11	6	4
Ontr. reserve financ. formatieplaatsen	- 17	16	0	0
Ontr. reserve extra pers.kst.ambt.pers.	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>30</u>	<u>0</u>
Totaal onttrekking bestemmingsreserves	<u>90</u>	<u>125</u>	<u>145</u>	<u>61</u>

Bij het voorstel tot bestemming van het voordelige saldo van voorgaande jaren is steeds het doel van de reserve aangegeven. Bestedingen voor dit doel worden uit deze reserves onttrokken.

RESULTAAT

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	30	15	- 5	330
Onttrekking aan reserves	<u>90</u>	<u>125</u>	<u>145</u>	<u>61</u>
Gerealiseerde resultaat	<u>120</u>	<u>140</u>	<u>140</u>	<u>391</u>

Het bedrijfsresultaat van € 30.000 is het resultaat wat Werkbedrijf De Bolder heeft behaald uit de bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er uit de voordelige bedrijfsresultaten van vorige jaren bestemmingsreserves gevormd voor de dekking van bepaalde uitgaven. Voor deze dekking valt dit jaar € 90.000 vrij, zodat nu totaal € 120.000 een nieuwe bestemming kan krijgen. De besluitvorming van deze resultaatbestemming zal plaatsvinden bij de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening.

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

		x € 1.000		
		Realisatie 2016	Begroting 2016 na wijziging	Begroting 2016 voor wijziging
Incidentele baten	Correctie vorige boekjaren Betreft een correctie van gemeentelijke kostenplaatsen	15	0	0
	Onttrekking reserves Betreft bestedingen uit de reserve groot onderhoud gebouwen	8	8	0
	Onttrekking reserves Betreft bestedingen uit de reserve transitiekosten ambtelijk personeel	7	11	6
	Onttrekking reserves Betreft bestedingen uit de reserve extra personeelskosten ambtelijk personeel	30	30	30
	Totaal incidentele baten	<u>60</u>	<u>49</u>	<u>36</u>
Incidentele lasten	Salariskosten ambtelijk personeel Betreft kosten opgebouwd vakantiegeld van juni/dec. 2016 van het ambtelijk personeel	23	0	0
	Studiekosten ambtelijk personeel Betreft studiekosten voor de transitie van ambtelijk personeel	7	11	6
	Overige kosten ambtelijk personeel Betreft kosten vacature directeur	20	20	20
	Advocaatkosten Betreft kosten tbv personeelsaangelegenheden.	8	8	8
	Onderhoud gebouwen Betreft de vervanging van een cv-ketel	8	8	0
	Onderhoud gebouwen Betreft schilderwerk gebouwen	33	20	10
	Onderhoud gebouwen Betreft verbetering binnenklimaat gebouwen	10	10	10
	Onderhoud gebouwen Betreft aanpassingen brandveiligheid gebouwen	11	0	0
	Totaal incidentele lasten	<u>120</u>	<u>77</u>	<u>54</u>

OVERZICHT STRUCTURELE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

		x € 1.000			
		Raming 2016 ná wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2016	Waarvan structureel
Toevoeging reserves	Reserve financiering formatieplaatsen.	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>17</u>	<u>0</u>
	Totaal toevoeging reserves	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>17</u>	<u>0</u>
De reserve financiering formatieplaatsen is een buffer voor het verschil in formatieplaatsen tussen de ontvangen gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de WSW en de gerealiseerde plaatsen.					
Onttrekking reserves	Reserve investeringen	58	58	58	58
	Reserve cofinanc.transitiekst. P-wet	2	2	4	4
	Reserve groot onderhoud gebouwen	8	0	8	0
	Reserve transitiekosten ambt.pers.	11	0	7	0
	Reserve financiering formatieplaatsen	16	0	0	0
	Reserve extra pers.kst.ambt.pers.	<u>30</u>	<u>0</u>	<u>30</u>	<u>0</u>
Totaal onttrekkingen reserves	<u>125</u>	<u>60</u>	<u>107</u>	<u>62</u>	

Bij het voorstel tot bestemming van het voordelige saldo van voorgaande jaren is steeds het doel van de reserve aangegeven. Bestedingen voor dit doel worden uit deze reserves onttrokken.

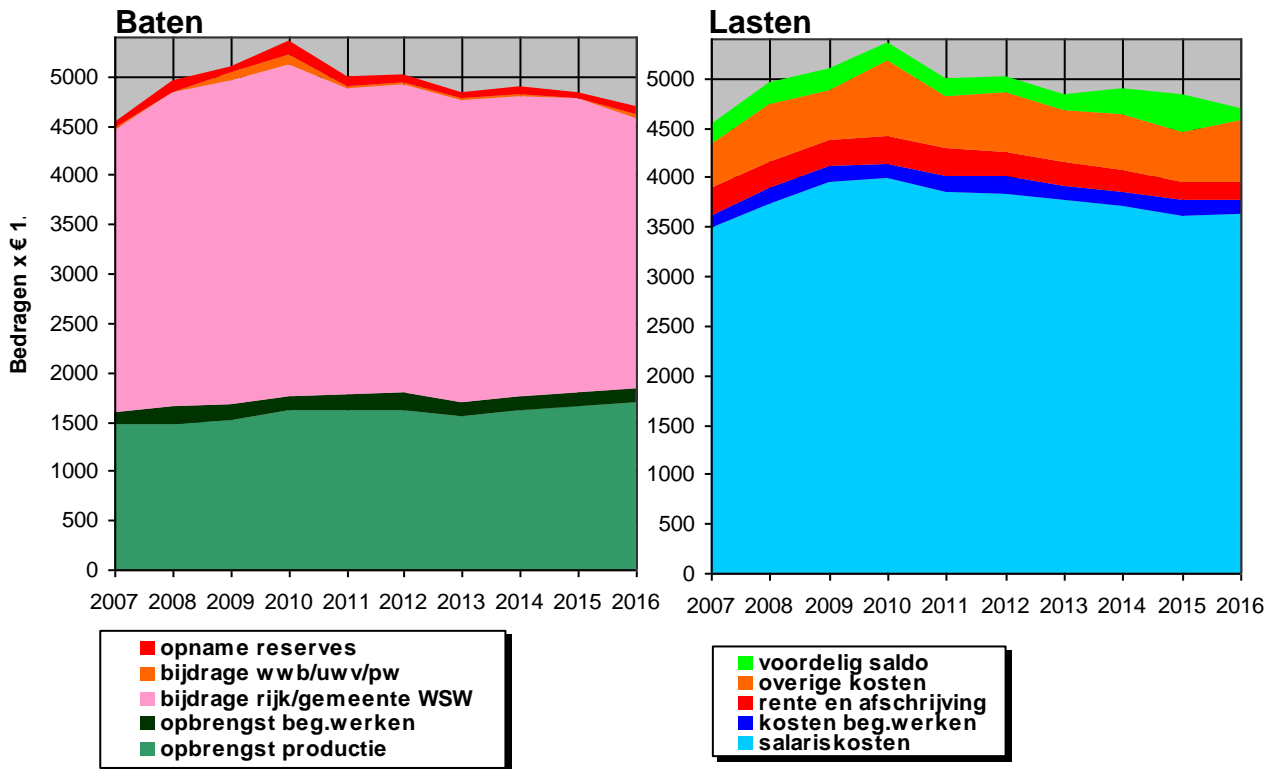
ruimte voor controleverklaring

ruimte voor controleverklaring

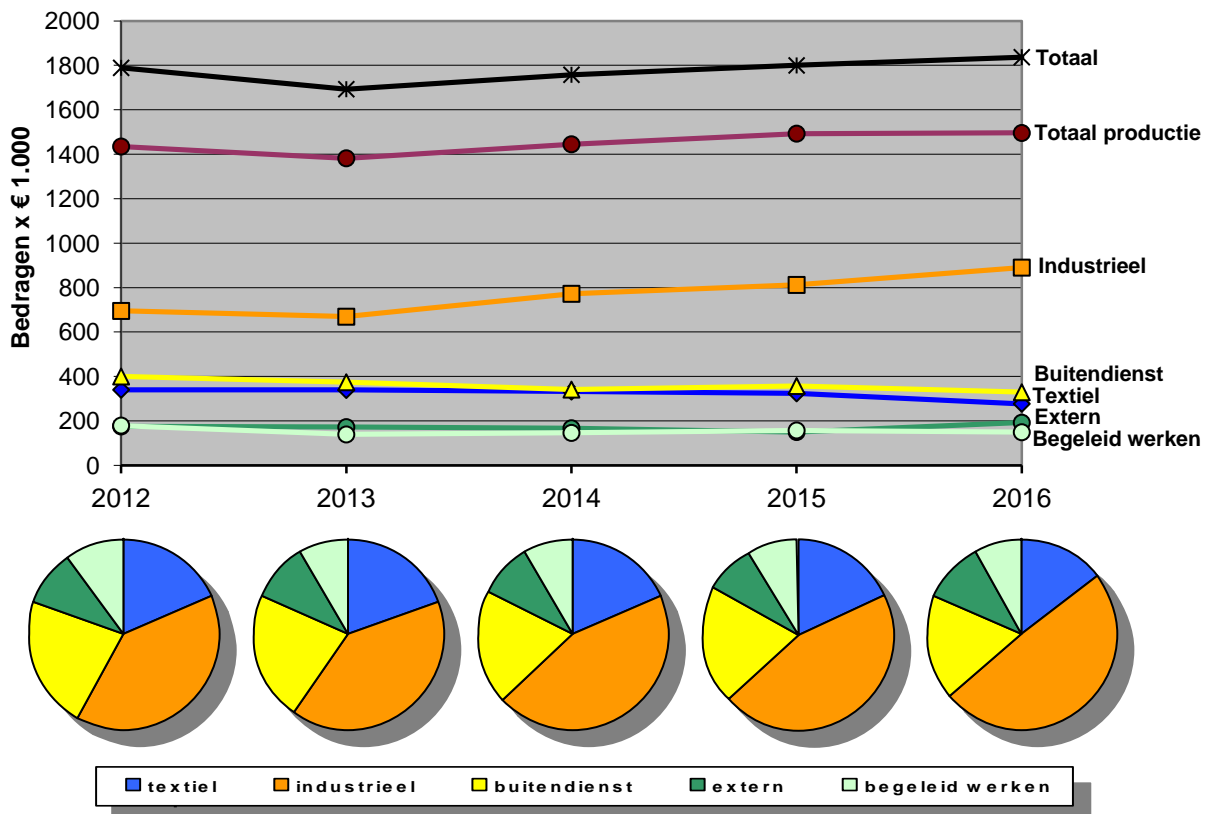
ruimte voor controleverklaring

BIJLAGEN

Ontwikkeling en samenstelling baten en lasten 2007-2016

Ontwikkeling en samenstelling opbrengst uit verkoop incl. begeleid werken 2012-2016

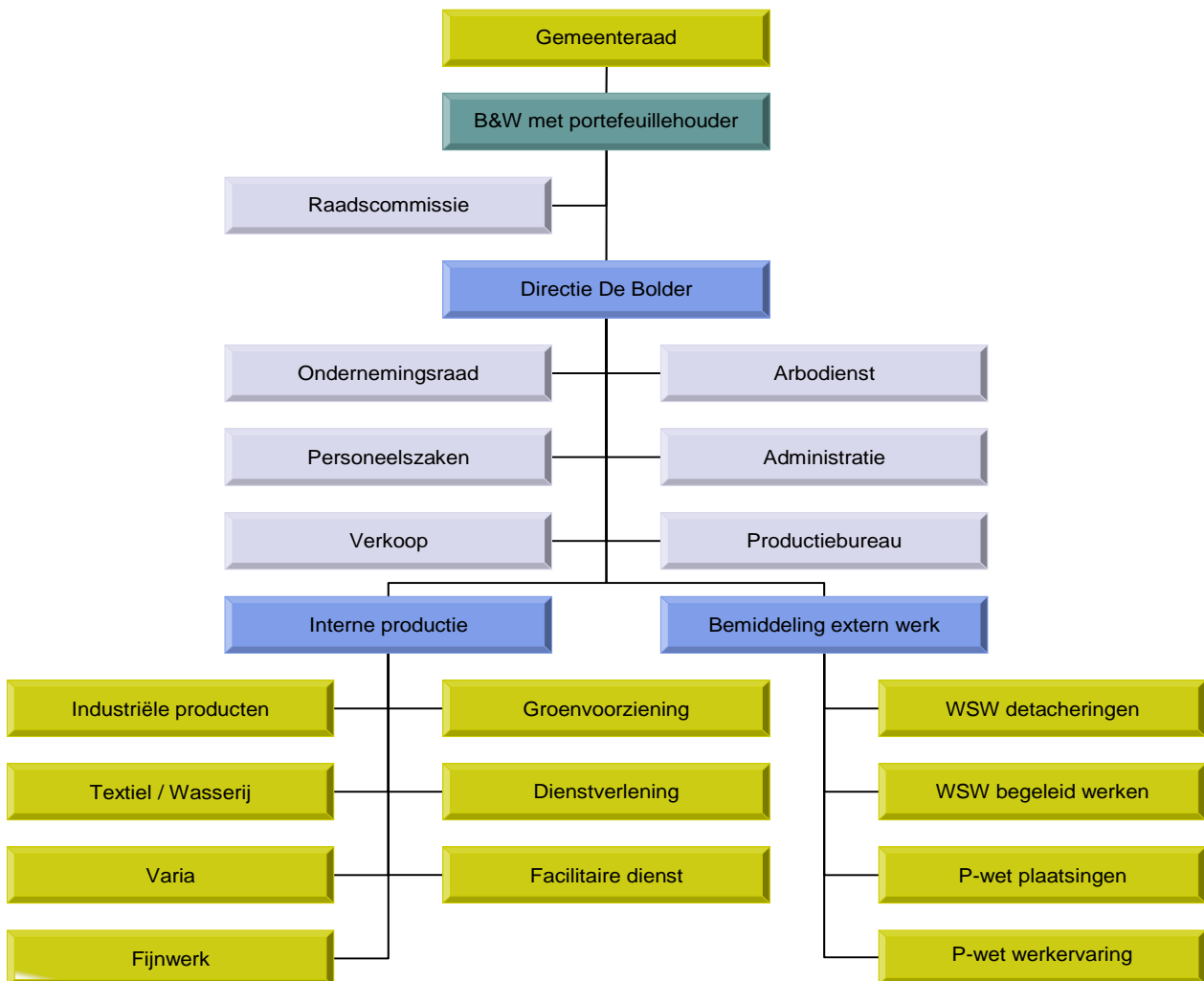

DRIE JAREN WERKBEDRIJF DE BOLDER IN KENGETALLEN.

		<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	Totaal aantal werknemers per 31 dec.	144	149	158
WSW	Gemiddeld aantal werknemers	133,8	139,8	143,2
WSW	Gemiddeld aantal SE's	105,3	110,9	115,1
WSW	Gemiddeld aantal FTE's productiebedrijf	92,1	97,5	101,0
WSW	Gemiddeld aantal FTE's begeleid werken	11,0	11,4	12,1
WSW	Gemiddeld aantal FTE's totaal	103,1	108,9	113,1
WSW	Instroom nieuwe werknemers	2	0	17
WSW	Uitstroom werknemers	6	12	15
PW	Gemiddeld aantal werknemers beschut	0,8	0	0
PW	Gemiddeld aantal FTE's beschut	0,4	0	0
PW	Gem. aantal werknemers intern met loonkostensubsidie	0,7	0	0
PW	Gem. aantal FTE's intern met loonkostensubsidie	0,7	0	0
PW	Gem. aantal werknemers extern met loonkostensubsidie	0	0	0
PW	Gem. aantal FTE's extern met loonkostensubsidie	0	0	0
PW	Instroom nieuwe werknemers	3	0	0
PW	Uitstroom werknemers	0	0	0
PW	Personen zonder dienstverband per 1 jan.	3	1	5
PW	Nieuwe trajecten	5	4	6
PW	Beëindigde trajecten	6	2	10
PW	Personen zonder dienstverband per 31 dec.	2	3	1
PW	Gemiddeld aantal FTE's werkervaring	1,3	1,3	1,9
ambt.	Gemiddeld aantal fulltime ambtenaren	10,8	10,2	10,4
ambt.	Verhouding doelgroepmedew. / ambtenaren	9,8	10,8	11,0
Urenverantwoording productiebedrijf				
	Totaal uren	178.000	186.700	194.500
	Productieve uren	121.100	124.100	133.200
	idem (%)	68,0	66,5	68,5
	Indirecte + improductieve uren	9.900	10.700	12.300
	idem (%)	5,6	5,7	6,3
	Ziekte-uren	21.400	24.400	20.800
	idem (%)	12,0	13,1	10,7
	Overige afwezige uren	25.600	27.500	28.200
	idem (%)	14,4	14,7	14,5
Investeringen productiebedrijf (x € 1)				
	Nieuwe investeringen	274.000	140.000	49.000
	Nieuwe investeringen per FTE	2.900	1.400	500
	Boekwaarde activa per FTE	23.600	21.600	21.000
Kosten/baten productiebedrijf per FTE (x € 1)				
	Bedrijfslasten excl. materiaalverbruik	46.900	43.500	43.800
	Opbrengst verkoop en productie	17.900	16.600	15.700
	Gemeentelijke bijdragen	29.300	30.200	29.600
	Onttrekking reserves	1.000	600	900
	Voordeelig saldo	1.300	3.900	2.400

ORGANISATIESCHEMA 2016

de bolder

Aantal werknemers eindejaar	2016	2015	2014
WSW	130	134	146
P-wet	3	-	-
Ambtelijke leiding	12	12	11
P-wet werkervaring	2	3	1
Overig	-	-	-
Totaal aantal personen	147	149	158

ORGANISATIE EN COMMISSIES

Organisatie

Werkbedrijf De Bolder is een onderdeel van de gemeente Texel.

De gemeenteraad voert het dagelijks bestuur van Werkbedrijf De Bolder middels het college van burgemeester en wethouders. Door regelmatig overleg met de portefeuillehouder uit het college wordt zorg gedragen voor een afstemming tussen dit bestuur en de directeur van Werkbedrijf De Bolder.

Werkbedrijf De Bolder heeft een bedrijfsmatig onafhankelijke financiële basis, welke is ingepast in de financiële structuur van de gemeente Texel en in de jaarrekening van de gemeente wordt geconsolideerd.

Bestuur

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders op 31-12-2016

M.C. Uitdehaag	: burgemeester
H. Huisman-Peelen	: wethouder / portefeuillehouder Sociaal Domein en Zorg
E. Hercules	: wethouder
F. Kingma	: wethouder

Samenstelling gemeenteraad op 31-12-2016

R. van de Belt	: PvdA
J.A. Eelman	: Eiland Belang
N.J. Erwich	: Texel 2010
M.K. de Groot-Kooi	: Sterk Texel
H. Jonker	: Texel 2010
E.P. Kooiman	: Texels Belang
V. Koot	: Texels Belang
N.C.B. Ran	: VVD
A. Schaatsenberg	: PvdA
J.J. Schuiringa	: VVD
P.P. van Sijp	: VVD
A.J. Veltkamp	: PvdA
J. Vlaming	: Groen Links
A. van de Wetering	: D66
B. Zegeeren	: CDA

Managementteam

J.C. Mokveld	: Directeur
M. ter Burg-de Hooge	: Personeelszaken
J.W. Bakker	: Administrateur
V.J.A. Bakker	: Productieleider
J. Kiewiet	: Productieleider
U.A. Visser	: Productieleider

Overlegcommissies

Samenstelling Ondernemingsraad op 31-12-2016

D.P. Daalder-Jansen	: voorzitter
T.J. Schäfer-Oosterkamp	: secretaris
M.V.C. Maas	: lid
D. Splinter	: lid
M. Suleiman	: lid
J.E.M. Huizinga-van der Wurff	: ambtelijk secretaris

Lijst van begrippen en afkortingen

B&W

College van **B**urgemeester en **W**ethouders

BBV

Besluit **b**egroting en **v**erantwoording provincies en gemeenten. In dit besluit worden voorschriften gesteld hoe de administratie van een gemeente moet zijn ingericht.

BW

Begeleid werken

Onderdeel van de Wet Sociale Werkvoorziening is de mogelijkheid tot begeleid werken. Dit houdt in dat een bedrijf of een instelling zelf overeenkomstig de voor dat bedrijf of instelling geldende cao een arbeidsovereenkomst sluit met een persoon behorende tot de doelgroep van de sociale werkvoorziening. De werkgever ontvangt dan jaarlijks een loonkostensubsidie en krijgt ook de mogelijkheid om voor een bepaald aantal uren per jaar de medewerker te laten ondersteunen door een jobcoach.

Cao

Collectieve **a**rbeidsovereenkomst

Een cao wordt per bedrijfstak gesloten tussen de gezamenlijke werkgevers en de vakbonden. In de overeenkomst zijn de rechtspositieonderwerpen geregeld.

FTE

Full-time **e**quivalent

Het aantal werknemers wordt gerekend in full-time personen, dus in FTE's.

LKS

Loonkostensubsidie

De subsidie die aan een werkgever wordt verstrekt vanuit de WSW en de P-wet voor het in dienst hebben van een werknemer uit de doelgroep.

Participatiebudget

Met de komst van de Wet participatiebudget in 2009 zijn de bestaande schotten tussen diverse op re-integratie en participatie gerichte budgetten zoveel mogelijk weggenomen. Vanaf 2015 is ook de financiering van de WSW hierin opgenomen.

Participatiewet (P-wet)

Vanaf 2015 is de WWB omgelabeld tot Participatiewet en omgevormd tot de opvolger van de WSW, de Wajong en de WWB met een geïntegreerde aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt.

SE

Standaard **e**enheid

In de WSW wordt de subsidie berekend naar het aantal SE's. Dit is per fulltime werknemer, waarbij de mate van handicap meetelt. Hierdoor wordt voor zwaarder gehandicapten ook meer subsidie ontvangen.

STT

Sociaal **T**eam **T**exel

Het STT is op Texel in plaats gekomen van de afdeling Sociale Dienst en Welzijn sinds gemeenten in Nederland in 2015 uitvoerder zijn geworden van de Participatiewet. Het STT is het aanspreekpunt betreffende zorg, jeugdzorg, werk en inkomen.

SW

Sociale **w**erkvoorziening

Ca. 90 sociale werkplaatsen voeren in Nederland de WSW uit.

UWV

Uitvoeringsinstituut **w**erknemersverzekeringen

De organisatie die ontstaan is door de samenvoeging van de vroegere bedrijfsverenigingen. Sinds 2009 wordt de indicatiestelling voor de WSW verzorgd door UWV. Nieuw in 2015 is dat UWV ook de indicatiestelling voor de P-wet uitvoert.

Wajong

Wet **A**rbeidsongeschiktheidsvoorziening **J**onggehandicapten, tot 2015 **W**et **W**erk en **A**rbeidsondersteuning **J**onggehandicapten.

Tot 2015 bood deze wet werk, arbeidsondersteuning en een voorziening voor inkomensachteruitgang aan jonggehandicap-

ten en studenten. Vanaf 2015 is de toegang tot deze wet beperkt tot personen zonder enige arbeidsmogelijkheden.

WIA

Wet **W**erk en inkomen naar **a**rbeidsvermogen

Bevordert dat werknemers die gedeeltelijk arbeidsgeschikt zijn aan het arbeidsproces blijven deelnemen en regelt de inkomensverzekering van deze personen.

WNT

Wet **n**ormering **t**opinkomens

Deze wet begrenst sinds 1 jan. 2013 de maximale bezoldiging van functionarissen in de publieke en semipublieke sector.

WSW

Wet **s**ociale **w**erkvoorziening

De wet biedt mogelijkheden om personen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap werk onder aangepaste omstandigheden te bieden. Dit kan bij het eigen bedrijf van de sociale werkvoorziening of bij bedrijven en instellingen die aan het plaatsen van een persoon met een handicap kunnen en willen meewerken. De wet is in 2015 voor nieuwe gevallen vervangen door de Participatiewet.

WW

Werkloosheidswet

De wet biedt voor werknemers een verplichte verzekering tegen inkomensachteruitgang wegens werkloosheid.

WWB

Wet **w**erk en **b**ijstand

Deze wet wordt door de gemeente uitgevoerd en regelt de ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand, waarbij geldt dat werk gaat boven inkomen. De wet is in 2015 omgelabeld tot Participatiewet en omgevormd tot de opvolger van de WSW, de Wajong en de WWB met een geïntegreerde aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt.

DE BOLDER

Reijer Keijserstraat 8
1791 AX Den Burg - Texel

Tel. (0222) 31 31 41
info@deboldertexel.nl

www.deboldertexel.nl